

Otvoreni parlament

PARLAMENT POD LUPOM

Bilten broj 6, 7 i 8 / April - jun 2019

IZDVAJAMO:

- ✓ **Rođendanski bilten: Parlament pod lupom već sedam godina**
Uvodna reč Otvorenog parlamenta: Vruće teme i fatamorgana opozicije
- ✓ **Otvoreni parlament analizira**
Parlament u izveštajima Evropske komisije za Srbiju: ponavljanje (ni)je majka znanja
- ✓ **Sažeci zakona**
 - Zakon o zdravstvenoj zaštiti
 - Zakon o zdravstvenom osiguranju
 - Zakon o konverziji stambenih kredita indeksiranih u švajcarskim francima
 - Zakon o izmenama i dopunama Zakona o žičarama za transport lica
 - Zakon o izmenama i dopunama Zakona o strancima
 - Zakon o izmenama i dopunama zakona o zapošljavanju stranaca
 - Zakon o izmenama i dopunama Krivičnog zakonika
 - Zakon o sprečavanju korupcije
 - Zakon o izmenama i dopunama Zakona o glavnom gradu

**7 GODINA
OTVORENOG
PARLAMENTA**

Uvodna reč Otvorenog parlamenta	7
Mesec u parlamentu	9
Parlament u brojevima	17
Otvoreni parlament analizira	
Parlament u izveštajima Evropske komisije: ponavljanje (ni)je majka znanja	18
SAŽECI ZAKONA	
Zakon o zdravstvenoj zaštiti	20
Zakon o zdravstvenom osiguranju	23
Zakon o predmetima opšte upotrebe	27
Zakon o izmenama i dopunama Zakona o bezbednosti saobraćaja na putevima	31
Zakon o konverziji stambenih kredita indeksiranih u švajcarskim francima	32
Zakon o izmenama i dopunama zakona o budžetskom sistemu	34
Zakon o izmenama i dopunama Zakona o planiranju i izgradnji	34
Zakon o izmenama i dopunama Zakona o žičarama za transport lica	37
Zakon o izmenama i dopunama Zakona o prevozu putnika u drumskom saobraćaju	38
Zakon o izmeni Zakona o upravljanju aerodromima	39
Zakon o izmenama i dopunama zakona založnom pravu na pokretnim stvarima upisanim u registar	39
Zakon o izmeni i dopuni Zakona o postupku upisa u katastar nepokretnosti i vodova	40
Zakon o izmenama i dopunama Zakona o strancima	41
Zakon o izmenama i dopunama zakona o zapošljavanju stranaca	43
Zakon o izmenama i dopuni Zakona o oduzimanju imovine proisteklog iz krivičnog dela	43
Zakon o izmenama i dopunama Zakona o izvršenju krivičnih sankcija	44
Izvršenje kazne zatvora do godinu dana u prostoru u kom lice stanuje	44
Zakon o izmenama i dopunama Zakonika o krivičnom postupku	46
Zakon o izmenama i dopunama Krivičnog zakonika	47
Zakon o izmenama i dopunama Zakona o glavnom gradu	53

O INICIJATIVI OTVORENI PARLAMENT

Inicijativa Otvoreni parlament svakodnevno prati rad Parlamenta Srbije od 2012. godine. Otvoreni parlament prikuplja i objavljuje podatke o radu i rezultatima rada Parlamenta i bavi se analizom različitih procesa iz perspektive transparentnosti, odgovornosti i participativnosti.

Osnovni cilj inicijative Otvoreni parlament je povećanje javnosti rada parlamenta, informisanje građana o radu parlamenta i uspostavljanje redovne komunikacije između građana i njihovih izabranih predstavnika. Svoj rad baziramo na vrednostima koje su sadržane u međunarodnoj Deklaraciji o otvorenosti parlamenata, u čijem razvoju je učestvovao i Otvoreni parlament.

Od januara 2018. godine, tim Otvorenog parlamenta je pojačao fokus aktivnosti ove inicijative na demokratičnost i odgovornost u ponašanju poslanika i radu institucije.

Inicijativu Otvoreni parlament podržava Ministarstvo spoljnih poslova Savezne Republike Nemačke, uključujući i izradu biltena. Stavovi izraženi u biltenu su stavovi tima Otvorenog parlamenta, ali ne odražavaju nužno i stavove donatora.

ROĐENDANSKI BILTEN: PARLAMENT POD LUPOM VEĆ SEDAM GODINA

Inicijativa Otvoreni parlament u junu je obeležila sedam godina rada. Od juna 2012. godine Otvoreni parlament informiše građane o radu Narodne skupštine Republike Srbije, prati aktivnosti poslanika i dešavanja u Skupštini, skreće pažnju na probleme i nudi rešenja.

Tokom sedam godina, analizirana su **682 radna dana** u plenumu tokom kojih je usvojeno 1057 zakona, objavljeno je više od **250.000 govora** narodnih poslanika, skoro **300 sažetaka zakona** i **preko 30 istraživanja** o parlamentarnim procesima i radu Skupštine, i prikupljeno više od **900 pitanja građana**.

Tim Otvorenog parlamenta analizira i izveštava o načinu na koji Skupština sprovodi svoje funkcije i ukazuje na trendove u sprovođenju zakonodavne i kontrolne uloge, ključne probleme i izazove u radu parlamenta i moguće preporuke za njihovo prevazi- laženje. Pogledajte šta smo do sada postigli u rođendanskom infografiku Otvorenog parlamenta.

7 GODINA OTVORENOG PARLAMENTA

Već sedam godina otvaramo parlament za vas.

Pratimo rad poslanika i parlamenta, analiziramo njihove aktivnosti, skrećemo pažnju na probleme, nudimo rešenja i pokrećemo građane.

Otvorili smo i omogućili pretragu **više od 250 000 govora** poslanika u plenumu, kao i **skoro 2000 transkripata** skupštinskih sednica.

Objavili smo **više desetina hiljada** amandmana koje su podneli poslanici.

Otvorili smo kanal komunikacije sa poslanicima koji je iskoristilo više od 900 građana da postave pitanja.

Podržali smo organizaciju **170 događaja** posvećenih parlamentu u više od 30 gradova Srbije.

Redovno smo **pratili i analizirali** rad narodnih poslanika i aktivnosti parlamenta, **izveštavali** o trendovima u njihovom radu, ključnim zakonima i nadzoru koji sprovode nad radom izvršne vlasti.

Analizirali smo nekoliko stotina predloga zakona za vas, **izdvojili i približili najvažnije promene** koje donose u sažecima **zakona**.

Proizveli smo **pedeset edukativnih videa** o ulozi poslanika u društvu, funkcijama Skupštine i kako građani vide svoje poslanike i parlament.

Redovno smo **sumirali najvažnije događaje** u periodičnim pregledima aktivnosti Skupštine kao i mesečnim biltenima.

● UVODNA REČ OTVORENOG PARLAMENTA

Proleće u parlamentu: vruće teme i fatamorgana opozicije

NOd uvođenja kazne doživotnog zatvora, do ozakonjenog čašćavanja lekara, proleće u parlamentu obeležio je niz značajnih zakona. Opozicija je bojkotovala, a dnevno-političke rasprave van dnevnog reda i razračunavanje sa političkim neistomišljenicima i dalje su preovladavale plenumom. Epilog Izveštaja Evropske komisije za 2019. godinu je najava zaokreta u radu Narodne skupštine.

Narodni poslanici su tokom proleća u plenumu radili ukupno 28 dana, 7 tokom aprila, 12 u maju i 9 dana tokom juna. Završena je Treća sednica i održane još tri redovne sednice, jedno vanredno zasedanje, kao i tri posebne sednice Narodne skupštine.

Bojkot opozicionih poslanika nastavljen je i tokom čitavog proleća, sa nešto manje od 50 poslanika koji još uvek bojkotuju plenum i rad odbora. Tako je poslanička grupa Stranka moderne Srbije, izuzev Nenada Božića, prekinula bojkot u maju. Predsednica Skupštine u aprilu je sazvala **Kolegijum Narodne skupštine**, po drugi put u ovoj godini, kako bi se konsultovala oko daljeg rada parlamenta. Međutim, osim vladajuće većine, pozivu su se iz opozicije odazvali samo predstavnici poslaničkih grupa Srpske radikalne stranke i Liberalno-demokratske partije/Lige socijaldemokrata Vojvodine/SDA Sandžaka.

U aprilu je došlo i do **promena u poslaničkim klupama**. Rasformirana je poslanička grupa Dveri izlaskom poslanika Srđana Noga i Zorana Radojičića, dok Zelena stranka sada ima dva mandata u Skupštini. Aleksandra Čabraja, izabrana u okviru liste Dosta je bilo da bi potom prešla u Klub samostalnih poslanika, postala je članica Zelene stranke. Svoj mandat će nastaviti da sprovodi van poslaničkih klubova.

Najveća polemika ovog proleća podela se oko zdravstvene zaštite, izmena Krivičnog zakonika, kojim je uvedena kazna doživotnog zatvora, kao i oko izveštaja o Kosovu koji je predstavljen u plenumu. Usvajanjem [Zakona o zdravstvenoj zaštiti](#) na Trećoj sednici Prvog redovnog zasedanja u 2019. godini, narodni poslanici su ozakonili i praksu čašćavanja lekara nenovčanim poklonima, u maksimalnom ukupnom iznosu do jedne prosečne mesečne plate. U okviru Četvrte sednice, poslanici su najviše raspravljali o [Zakonu o konverziji stambenih kredita](#) indeksiranih u švajcarskim francima, koji je ministar finansija Siniša Mali predstavio kao „najbolje moguće rešenje“, „s obzirom na date okolnosti“, a opozicioni poslanici oštro kritikovali, smatrajući da se njime samo delimično rešava problem građana. Usvajene su i promene [Zakona o žičarama za transport lica](#) kojima se Ministarstvu građevinarstva omogućava da bez saglasnosti drugih nadležnih ministarstava (poput ministarstva za životnu sredinu i poljoprivredu) propisuje zahteve u vezi sa procedurama pri gradnji žičara.

Maj je obeležila rasprava o predloženim izmenama [Krivičnog zakonika](#), [Zakona o sprečavanju korupcije](#), kao i [Zakona o glavnom gradu](#). Najveća rasprava tokom Pete sednice podela se oko uvođenja kazne doživotnog zatvora u pravni sistem Srbije. Iako se ova kazna odnosi na veći broj krivičnih dela, poslanici vladajuće većine diskutovali su gotovo isključivo o izmeni kazne za silovanje i ubistvo dece i nemoćnih, naglašavajući slučajeve stradale dece o kojima su mediji izveštavali. Tako je ime Tijane Jurić tokom sednice pomenuto čak 160 puta. S druge strane, stručna javnost kritikovala je uvođenje doživotne kazne zatvora, govoreći da su u pitanju populističke izmene.

Plenum Skupštine je i tokom proleća bio **pozornica za dnevno-političke rasprave**. Tako su poslanici Srpske napredne stranke u aprilu iskoristili priliku da iz poslaničkih klupa **pozovu građane na miting Budućnost Srbije**, uz poruku “Dođite večeras da pokažemo snagu i podršku koju ima SNS”. U danu za raspravu o korupciji tokom sednice u maju, poslanici su **159 puta spomenuli Dragana**

Dilasa i njegovu tzv. kupovinu poslaničkog kluba i stranke. Tema tokom rasprave o izmenama Zakona o glavnom gradu bile su bivša i sadašnja lokalna vlast, a u toku pretresa odluka o prestanku funkcije predsednika sudova poslanici su značajan deo rasprave posvetili učešću sudije Apelacionog suda **Miodraga Majića u emisiji Utisak nedelje** čija su tema bile već usvojene izmene u Krivičnom zakoniku. Poslanici su govorili o radu sudije Majića, dovodeći u pitanje njegov integritet, kao i o radu i **finansiranju Centra za pravosudna istraživanja**, čiji je Majić član, ali i drugih nevladinih organizacija. Rasprava o dnevno-političkim temama nastavljena je i tokom diskusije o predlogu zakona o nauci i istraživanjima, diskusijom poslanika o **akademskoj karijeri Jova Bakića**, docenta Filozofskog fakulteta.

Krajem juna započeto je i **12. vanredno zasedanje**, a na dnevnom redu našli su se i [predlog zakona o komunalnoj miliciji](#), kao i predlog zakona o nauci i istraživanjima. Iako je uočeno da praksa objedinjene rasprave o svim tačkama dnevnog reda više nije dominantna, ostaje pitanje da li će se zaista nastaviti sa unapređenjem rada u parlamentu imajući u vidu nedostatak međupartijskog dijaloga.

Tokom proleća održane su tri posebne sednice. U maju je održana posebna sednica posvećena **poseti predsednika Državne dume** Federalne skupštine Ruske federacije, a u junu posebne sednice posvećene Kosovu i razmatranju izveštaja nezavisnih institucija. [Dvadeset druga posebna sednica](#) u Jedanaestom sazivu održana je 3. juna povodom [Izveštaja o Kosovu i Metohiji](#), koji je Skupštini podnela vladina Kancelarija za Kosovo i Metohiju. Izveštaj o Kosovu je poslednji put raspravljani u plenumu 2013. godine, kada je tadašnji predsednik Vlade Ivica Dačić obrazlagao Izveštaj o procesu političkog i tehničkog dijaloga sa privremenim institucijama u Prištini. Iako su prisustvovali celoj sednici, predstavnici Vlade nisu se uključili u raspravu ovog puta. Skupštini se prvi obratio predsednik republike Aleksandar Vučić, govorom od 2 sata i 25 minuta u kome je pričao o istorijskim događajima, demografskoj strukturi stanovništva ove oblasti kroz istoriju, zatim ulaganjima finansijskim sredstvima Vlade Srbije, kao i na dva različita scenarija razvoja odnosa sa Albancima. Međutim, nije bilo reči o konkretnim koracima koje vlast planira da preduzme u ovim pregovorima. Na [dvadeset četvrtoj posebnoj sednici](#) usvojeni su godišnji **izveštaji o radu tri nezavisne institucije**, Državne revizorske institucije, Fiskalnog saveta i Komisije za zaštitu konkurencije, zajedno sa predlozima zaključaka nadležnih odbora.

Početak juna obeležio je godišnji **Izveštaj Evropske komisije za 2019. godinu**, koji je posebno naglasio zabrinjavajuće trendove u radu parlamenta, poput nedostatka međupartijske debate, bojkota opozicije i narušene kontrole nad radom Vlade, te pozvao na hitne izmene ove negativne prakse. Državni vrh, uključujući predsednicu Narodne skupštine, u prvoj nedelji juna najavio je zaokret u radu parlamenta i prestanak negativnih praksi. **Skupštinski odbori su tokom juna organizovali dva javna slušanja**, mehanizam koji je znatno zapostavljan tokom prethodnih godina. Odbor za spoljne poslove organizovao je javno slušanje na temu “Predstavljajući prvog nacionalnog izveštaja o sprovođenju Ciljeva održivog razvoja”, a Odbor za obrazovanje, nauku i tehnološki razvoj sproveo je javno slušanje o Predlogu zakona o nauci i istraživanjima. Iskorišćen je i **institut poslaničkih pitanja poslednjeg četvrtka u mesecu**, koji nije upotrebljen tokom redovnih sednica ni u aprilu ni u maju, već tek poslednjeg četvrtka u junu. Poslanici su predstavnike Vlade između ostalog pitali o specijalizacijama za lekare, prodaji Komercijalne banke, sporazumima o izvozu poljoprivrednih proizvoda i reformi izbornog procesa, a na sednici je učestvovala predsednica Vlade Ana Brnabić sa ministrima, međutim bez potpredsednika Vlade.

Parlament u aprilu

Narodni poslanici radili su 7 dana u plenumu. Treća sednica završena je početkom aprila, dok je Četvrta zakazana tek nakon dve nedelje pauze. Bojkot 55 opozicionih poslanika nastavljen je i tokom ovog meseca.

2.

Nastavak Treće sednice redovnog prolećnog zasedanja

Kao i svakog utorka, narodni poslanici zatražili su obaveštenja i objašnjenja. Tom prilikom bilo je reči o rešavanju dugovanja u vezi sa poljoprivrednim osiguranicima, dodatnim informacijama o proširenju aerodromske piste Lađevci, poseti gradonačelnika i predsednika skupštine Šapca gradu Peći. Do kraja dana, završena je rasprava u pojedinostima o predlozima zakona iz oblasti zdravstva: Predlog zakona o predmetima opšte upotrebe i Predlog zakona o supstancama koje se koriste u nedozvoljenoj proizvodnji opojnih droga i psihotropnih supstanci. Sednici je prisustvovao i ministar zdravlja Zlatibor Lončar.

Promene u zdravstvu: prošlost ili budućnost

Poslanici vladajuće većine govorili su više o učincima prethodne vlasti, nego o predloženim aktima. Kako kažu, razloga za komparaciju učinaka ima. Iako se zakoni na dnevnom redu odnose na buduće uređenje zdravstvenog sistema, vreme za debatu uglavnom je posvećeno komentaranju zdravstva i visine plata u vreme prethodnog saziva.

“Dame i gospodo narodni poslanici, mene stalno iznenađuje jedna konstatacija da ne trebamo da pričamo kakav je bio bivši režim. Zašto ne treba pričati? Treba pričati, treba stalno pričati, koliko god puta budem mogao i gde god budem mogao govoriti kakav su zločin napravili prema svojim građanima dok su vršili vlast.” rekao je Veroljub Arsić.

3.

Dan za glasanje

U danu za glasanje, poslanici su usvojili sve tačke dnevnog reda. Usvojen je set zakona iz oblasti zdravstva. U jednom od njih, Zakonu o zdravstvenoj zaštiti, narodni poslanici ozakonili su i praksu čašćavanja lekara, i to u vidu nenovčanih poklona u maksimalnom ukupnom iznosu do jedne prosečne mesečne plate. Pored ovoga, usvojena su dva međunarodna sporazuma. Određen je i predsednik Komisije za hartije od vrednosti – Marko Janković. Glasalo se i o povredama Poslovnika na koje su ukazivali poslanici tokom sednice. Međutim, odlučeno je da ni u jednom slučaju odredbe Poslovnika nisu bile povređene.

16.

Okrnjeni kolegijum

Po drugi put u ovoj godini, Maja Gojković sazvala je Kolegijum Narodne skupštine kako bi se konsultovala oko daljeg rada parlamenta. Međutim, da dogovora koji bi uključivao sve strane neće biti govori i broj prisutnih predstavnika poslaničkih grupa. Osim predstavnika vladajuće većine, pozivu su se sa strane opozicionih poslanika odazvali samo predstavnici poslaničkih grupa Srpske radikalne stranke i Liberalno-demokratske partije/Lige socijaldemokrata Vojvodine/SDA Sandžaka.

18.

Četvrta sednica redovnog prolećnog zasedanja

Nakon dve nedelje pauze sazvana je Četvrta sednica, koja je zakazana u roku kraćem od utvrđenog članom 86. Poslovnika Narodne skupštine. Predsednik Narodne skupštine dužan je da objasni ovakav postupak.

“...zbog potrebe da Narodna skupština razmotri predloge akata iz predloženog dnevnog reda i usvoji ih.” -glasilo je oblasloženje Maje Gojković.

I ministri na sednici

Svi članovi Vlade pozvani su da prisustvuju datoj sednici. Međutim, pojavili su se samo ministar finansija - Siniša Mali, ministar za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja - Zoran Đorđević i ministarka građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture - Zorana Mihajlović.

19.

Pozivanje na miting kao deo govora o predloženim zakonima

Na sednici parlamenta, na dan mitinga “Budućnost Srbije” poslanici su se javljali za reč da govore, između ostalog i o mitingu. Tako su poslanici vladajuće Srpske napredne stranke pozivali na miting “koju savremena srpska istorija ne bežeži”. “Dodite večeras da pokažemo snagu i podršku koju ima SNS”, glasilo je jedan od poziva. Podsećamo da su u petak poslanici zasedali kršeći Poslovnik, koji propisuje da se sednice održavaju od utorka do četvrtka.

23.

Švajcarci stigli na dnevni red

Zakon o konverziji stambenih kredita indeksiranih u švajcarskim francima izazvao je najviše polemika među narodnim poslanicima tokom Četvrte sednice. Poslanici su o njemu raspravljali čak 3 dana. Opozicioni poslanici kritikovali su predlog zakona, jer, kako kažu, on samo delimično rešava problem. S druge strane, ministar finansija Siniša Mali tvrdi da su “s obzirom na date okolnosti, pronašli najbolje moguće rešenje”. Ipak, zakon je usvojen odlukom većine.

Šta se predlaže zakonom o kreditima u švajcercima?

Njime se predviđa da će preostali deo duga (glavnica + dospеле nenaplaćene kamate), za korisnike stambenih kredita, konvertovati u evre nakon čega će tako dobijen iznos biti umanjen za 38% i na tako dobijen iznos primeniti odgovarajuća kamatna stopa. Troškove konverzije i umanjenja snose banke, s tim da od države mogu tražiti naknadu troškova u visini 15% iznosa dobijenog konverzijom. Sudski postupci koje korisnici i banke vode u vezi sa ovim kreditima, obustaviće se ukoliko korisnik prihvati zaključenje ugovora o konverziji duga, i svaka stranka snosiće svoje parnične troškove.

25.

Dan za glasanje

U danu za glasanje usvojene su sve tačke dnevnog reda. Zanimljivo je da tri usvojena zakona stupaju na snagu u periodu kraćem od osam dana, od dana objavljivanja u Službenom glasniku, iz posebno opravdanih razloga. U pitanju su Zakon o dopuni Zakona o budžetskom sistemu, Zakon o izmenama i dopunama Zakona o planiranju i izgradnji, Zakon o izmeni i dopuni Zakona o postupku upisa u katastar nepokretnosti i vodova.

Izmene u poslaničkim grupama

U aprilu došlo je do promena u poslaničkim klupama. Rasformirala se Poslanička grupa Dveri izlaskom poslanika Srđana Noga i Zorana Radojičića. Zelena stranka sada ima dva mandata u skupštini. Aleksandra Čabreja koju su građani izabrali sa liste Dosta je bilo je, nakon poslaničke grupe ove liste, a zatim prelaska u Klub samostalnih poslanika, postala članica Zelene stranke. Svoj poslanički mandat nastaviće da sprovodi van poslaničkih klubova.

Kraj prolećnog zasedanja

Maj u parlamentu obeležilo je usvajanje izmena Krivičnog zakonika, kao i Posebna sednica o Kosovu i Metohiji, gde se nakon 6 godina izveštaj Vlade o KiM ponovo obrazlagan u plenumu. Nekoliko opozicionih poslanika koji su do sada učestvovali u bojkotu prisustvovali su sednicama ovog meseca. Poslanici Stranke moderne Srbije, izuzev Nenada Božića, zvanično su prekinuli bojkot. Poslanici su i u toku majskih sednica govorili van dnevnog reda, pa su tako komentarisali odgovor dela javnosti na uvođenje doživotne kazne na sednici posvećenoj izmenama u Zakonu o glavnom gradu. Učešće sudije Apelacionog suda Miodraga Majića u emisiji Utisak nedelje, kao i kredibilitet njegovog rada, bile su glavne teme sednice tokom pretresa odluka o prestanku funkcije predsednika sudova. Ovog meseca ponovo nije upotrebljen institut poslaničkih pitanja, pa je prolećno zasedanje završeno sa svega jednim dolaskom Vlade na sednicu na kojoj su poslanici postavljali pitanja u martu mesecu.

14.

Zakazivanje sednica, izmene Krivičnog zakonika i Zakon o sprečavanju korupcije na dnevnom redu

Poslovnik predviđa da predsednica Skupštine zakazuje sednice sedam dana pre početka, osim u izuzetnim slučajevima kad je potrebno da dostavi obrazloženje. Peta i Šesta sednica sazvane su u roku kraćem od predviđenog. Ipak u skladu sa Poslovníkom, predsednica Narodne skupštine obrazložila je da je ovo bilo neophodno zbog "potrebe da Narodna skupština što pre razmotri predloge akata iz predloženog dnevnog reda".

Na dnevnom redu Pete sednice našao se paket zakona iz oblasti pravosuđa: Izmene i dopune Krivičnog zakonika, Zakonika o krivičnom postupku, Zakona o izvršenju krivičnih sankcija i Zakona o oduzimanju imovine proistekle iz krivičnog dela. Veliku pažnju javnosti privukao je i Predlog Zakona o sprečavanju korupcije. U fokusu diskusije oko ovog zakona našlo se prijavljivanje imovine i prihoda javnih funkcionera. Pored ovoga, na dnevnom redu bilo je osam međunarodnih sporazuma iz oblasti ekonomije i saobraćaja i infrastrukture, kao i dva predloga odluke o izboru sudija i predsednika sudova. Sednici je prisustvovala i ministarka pravde Nela Kuburović.

Obaveštenja i objašnjenja

Narodni poslanici zatražili su obaveštenja i objašnjenja od Vlade i ovog utorka. Neka od pitanja bila su o slučaju tužiteljke Danijele Trajković, blokadi radova na rekonstrukciji Trga Republike, decentralizaciji Srbije i merama retorizije prema Crnoj Gori zbog presude protiv 11 državljana Srbije koji su osuđeni za pokušaj državnog udara u ovoj zemlji.

15.

Debata o uvođenju doživotne kazne i bojkotu

Poslanici su najviše diskutovali na temu izmena Krivičnog zakonika, međutim u svojim govorima su se uglavnom osvrtnali na bojkot dela opozicionih poslanika, pozivajući ih da se vrate u poslaničke klupe.

Uvođenje doživotne kazne u Krivični zakonik je tokom rasprave podržavano od strane svih prisutnih poslanika. Fokus rasprave je bio na pooštavanju kazni za silovanje dece sa smrtnim ishodom. Međutim, ovim zakonom doživotna kazna proširena je i na teška dela protiv ustavnog uređenja i bezbednosti Srbije, terorizam, ubistvo predstavnika najviših državnih organa itd. Ovo nije sprečilo poslanike da čak 160 puta tokom sednice pomenu ime Tijana Jurić.

16.

Obaveštenja i objašnjenja

Četvrtak je počeo, u skladu sa Poslovníkom, traženjem obaveštenja i objašnjenja od Vlade. Tom prilikom, poslanici su pitali o javnoj rasveti na Mačvanskoj petlji, priznavanju ratnog staža za čitavo vreme rata u dvostrukom trajanju, lobiranju za promenu stava SAD po pitanju Kosova i rezultatima populacione politike.

O čemu govore narodni poslanici?

Trećeg dana Pete sednice na dnevni red za raspravu su došli i predloženi međunarodni sporazumi. Međutim, tokom rasprave o ovim aktima govorilo se dosta i o učincima prethodnih vlada. Poslanik Marko Atlagić (SNS) osvrnuo se tako na zdravstvo: "Za vreme vladavine Đilasa, zvanog u narodu Điki mafija, za vreme vladavine Vuka Jeremića, zvanog u narodu Vuk potomak, zdravstvo je karakterisalo svakodnevne afere. Sećate se, dame i gospodo, afere citostatika. Citostatici su kupovani kao na pijaci za vreme njihovog režima."

17.

Amandmani radikala

Rasprava o Krivičnom zakoniku nastavljena je u petak, obrazlaganjem podnetih amandmana. Poslanici radikala podneli su 19 amandmana kojima bi se doživotnom kaznom zatvora kaznili svi građani koji javno govore da se u Srebrenici desio genocid. Određeni poslanici vladajuće većine podržali su ove amandmane. Međutim, Odbor za ustavna pitanja i zakonodavstvo ocenio ih je kao neustavne i amandmani u danu za glasanje nisu usvojeni.

SMS prekinuo bojkot

Poslanici Stranke moderne Srbije, izuzev Nenada Božića, odlučili su da prekinu bojkot i da nastave rad u parlamentu. Na to su se odlučili, jer kako kažu, na dnevni red se stavljaju zakoni koji ozbiljno utiču na život građana. Poslanici SMS prisustvovali su raspravi o izmenama Krivičnog zakonika, kao i sednici o Kosovu, a predložili su i dva akta koja su trenutno u proceduri. Nekoliko poslanika iz drugih poslaničkih grupa takođe povremeno prisustvuju sednicama.

20.

Poslanici govore van dnevnog reda

Ponovo smo mogli da čujemo i rasprave van predloženih akata. U danu za raspravu o korupciji poslanici su 159 puta spomenuli Dragana Đilasa i njegovu tzv. kupovinu poslaničkog kluba i stranke. Tako se poslanik Marijan Rističević (NSS) javio za govor o podnetom amandmanu i pitao "Da li je Dragan Đilas kada je kupio Mariniku Tepić i ostatak poslaničke grupe takođe izvršio nedelo, delo, ili nazovite to kako hoćete, bele korupcije?"

21.

Dan za glasanje

Poslanici su usvojili sve akte sa dnevnog reda. Ovim je u zakonodavstvo Srbije uvedena i kazna doživotnog zatvora bez uslovnog otpusta za određena krivična dela kao što su teško ubistvo ili silovanje deteta sa smrtnim ishodom. Pored ovoga pooštreno je kažnjavanje povratnika u vršenju krivičnih dela i uvedeno novo krivično delo, napad na advokata. Sednici su prisustvovali i Igor Jurić, osnivač Fondacije „Tijane Jurić“, i Ivan Jovanović, novinar redakcije „Blica“ koji su pokrenuli inicijativu za izmene u Krivičnom zakoniku.

22.

Na dnevnom redu izmene Zakona o glavnom gradu

Na dnevnom redu Šeste sednice našao se Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o glavnom gradu. Poslanici su tokom sednice podržavali izmene. Međutim, fokus debate ipak je više bio usmeren na razgovor o bivšoj i sadašnjoj lokalnoj vlasti, pa tako o samim izmenama u zakonu i promenama koje će one doneti nismo mogli mnogo da čujemo. Sednici je prisustvovala i ministar državne uprave i lokalne samouprave Branko Ružić.

23.

Obaveštenja i objašnjenja

Poslanici su i na Šestoj sednici tražili obaveštenja i objašnjenja. Neka od njih bila su: građanska inicijativa za donošenje zakona roditelj-hranitelj, Zakon o ispitivanju porekla imovine, formiranje Komisije za utvrđivanje razloga izmeštanja problema Kosovo na EU i EULEKS, mogućnost glasanja državljana članica EU koji žive u Srbiji na izborima za Evropski parlament, kao i izmene Zakona o protivgradnoj zaštiti.

Utisak sednice

Na dnevnom redu bile su i odluke o prestanku funkcije predsednika sudova. Tokom pretresa poslanici su se osvrtnali na učešće sudije Apelacionog suda Miodraga Majića u emisiji Utisak nedelje posvećenoj izmenama u Krivičnom zakoniku. Iako su izmene ovog zakona već usvojene na prethodnoj sednici, poslanici su svoje vreme za razgovor o odlukama na dnevnom redu koristili da ponovo govore o njima kao i o radu sudije Majića. Poslanici su govorili i o izboru sudija za vreme prethodnih vlasti, kao i o njihovom kredibilitetu i integritetu.

U nastavku rasprave poslanici su spominjali i nevladine organizacije koje su u javnosti komentarisale uvođenje doživotne kazne, najviše Centar za pravosudna istraživanja (CEPRIS) čiji je Majić član. Poslanici su govorili o radu i finansiranju nevladinih organizacija, a poslanik Aleksandar Martinović naveo je da CEPRIS "manje više otvoreno radi protiv države Srbije". Poslanici vladajuće većine istakli su zabrinutost da je njihovo pravo slobode govora ugroženo. "Ispada da svako može da kaže šta god hoće protiv narodnih poslanika. Mi odavde ne smemo ništa da pitamo. Mi ne smemo ništa da kažemo i onda se u jednom trenutku korišćenjem medija okrene priča kako smo mi u stvari napali čoveka.", rekla je poslanica Jelena Žarić Kovačević. Ovim je dnevni red stavljen u senku, a dnevno političke teme ponovo su postale predmet rasprave.

27.

Nakon 6 godina sazvana sednica o Kosovu

Izveštaj o procesu političkog i tehničkog dijaloga sa privremenim institucijama u Prištini, poslednji put u plenumu je obrazlagao tadašnji predsednik Vlade Ivica Dačić 2013. godine. Danas, predsednik Srbije Aleksandar Vučić izveštava poslanike o Kosovu i Metohiji. Za Izveštaj je glasalo 145 poslanika, a posebna sednica je trajala dva dana.

Predstavnicima Vlade bez reči o Kosovu

Na sednici su oba dana prisustvovali i svi članovi Vlade. Međutim, iako je Izveštaj podnela vladina Kancelarija za Kosovo i Metohiju, predstavnici Vlade nisu učestvovali u diskusiji. Prvi je govorio predsednik republike Aleksandar Vučić, čije je obrazlaganje trajalo 2 sata i 25 minuta. Govorio je o istorijskim događajima na Kosovu i Metohiji, demografskoj strukturi stanovništva ove oblasti kroz istoriju i obrazložio u šta je Vlada Srbije uložila finansijska sredstva na KiM. Osvrnuo se i na Briselski sporazum, kao i na dva različita scenarija po kojima se mogu razvijati odnosi sa Albancima. Sa druge strane, nije bilo reči o konkretnim koracima koje vlast planira da preduzme u ovim pregovorima. U raspravu su se uključili i predstavnici poslaničkih grupa, a tokom prvog dana govorili su i Dragan Marković (JS), Čedomir Jovanović (LDP), Vojislav Šešelj (SRS), Balint Pastor (SVM), Aleksandar Martinović (SNS), Aleksandar Stevanović (SMS) i Đorđe Milićević (SPS).

29.

Dan za glasanje i završetak prolećnog zasedanja

Nakon sednice o KiM nastavljena je Šesta sednica. Poslanici su završili raspravu o amandmanima i nakon toga usvojili sve akte sa dnevnog reda, između ostalog i izmena u Zakonu o glavnom gradu. Intoniranjem himne zaključeno je Prvo redovno zasedanje.

30.

U maju ponovo bez poslaničkih pitanja

Već drugi mesec za redom narodni poslanici ostaju bez mogućnosti da postavljaju poslanička pitanja poslednjeg četvrtka u mesecu. Redovno prolećno zasedanje je završeno, a narodni poslanici su imali priliku da iskoriste institut postavljanja poslaničkih pitanja samo u martu.

2019

Mesec u parlamentu

JUN

Javna slušanja i poslanička pitanja obeležili jun u parlamentu

Jun u parlamentu obeležilo je usvajanje izveštaja nezavisnih institucija koji su nakon pet godina ponovo razmatrani u plenumu. Zakazana je i 12. vanredna sednica sa predlozima izmene zakona o naknadama za korišćenje javnih dobara i komunalnoj miliciji. Poslanici su i tokom junskih sednica govorili van dnevnog reda, te su tokom rasprave o zakonu o nauci i istraživanjima diskutovali o akademskoj karijeri docenta Filozofskog fakulteta Jova Bakića. Tek drugi put u ovoj godini narodni poslanici su imali priliku da postavljaju pitanja predstavnicima Vlade poslednjeg četvrtka u mesecu.

3.

Posebna sednica

Predsednica Narodne skupštine sazvala je 23. posebnu sednicu, a poslanicima se obratio predsednik Državne dume Federalne skupštine Ruske Federacije Vjačeslav Volodina.

6.

Sudije prvi put izabrane na sudijsku funkciju položile zakletvu

Četvoro sudija izabranih na Petoj sednici prolećnog zasedanja 21. maja 2019. godine položilo je zakletvu pred predsednicom Narodne skupštine Majom Gojković.

10.

Sednica Nacionalnog konventa o Evropskoj uniji

Drugi put u ovoj godini održana je plenarna sednica Nacionalnog konventa o Evropskoj uniji (EU). Dok je na šestoj sednici bilo reči o reformama u oblasti ekonomije, obrazovanja i zdravstva, u fokusu sedme Plenarne sednice našao se godišnji Izveštaj Evropske komisije o Srbiji. Sa stanovišta demokratije, prosperiteta i bezbednosti, Izveštaj je predstavio šef delegacije EU u Srbiji Sem Fabrici. Na otvaranju sednice obratili su se i ministarka za evropske integracije Jadranka Joksimović i predsednica skupštine Maja Gojković.

11.

Javna slušanja

Tokom protekle dve godine održano je svega po jedno javno slušanje. Građani i narodni poslanici ostali su uskraćeni stručnih mišljenja i nakon redovnog prolećnog zasedanja sve do juna meseca, kada su skupštinski odbori organizovali dva javna slušanja. Odbor za spoljne poslove organizovao 11. juna je javno slušanje na temu "Predstavljanje prvog nacionalnog izveštaja o sprovođenju Ciljeva održivog razvoja", a Odbor za obrazovanje, nauku i tehnološki razvoj sproveo je javno slušanje o Predlogu zakona o nauci i istraživanjima 17. juna. Oba predloga za organizovanje javnih slušanja inicirana su od strane tematskih odbora, odnosno od predsednika istih.

18.**Posebna sednica sa fokusom na izveštaje nezavisnih institucija**

Osam dana nakon završene 23. posebne sednice, Maja Gojković sazvala je još jednu posebnu sednicu. Na dnevnom redu našli su se godišnji izveštaji o radu Državne revizorske institucije (DRI), Fiskalnog saveta (FS) i Komisije za zaštitu konkurencije (KZK), zajedno sa predlozima zaključaka nadležnih odbora. Sednica je trajala četiri dana, a u danu za glasanje 21. juna svi izveštaji sa zaključcima nadležnih odbora su usvojeni.

Obaveštenja i objašnjenja

Pre razmatranja predloženih akata, narodni poslanici zatražili su obaveštenja i objašnjenja u skladu sa Poslovnikom. Tom prilikom bilo je pitanja u vezi sa napadima na srpske sportiste u Hrvatskoj, ostavci ministra prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Mladena Šarčevića, pokretanju postupka protiv Jova Bakića i angažovanju poljoprivredne avijacije za suzbijanje komaraca. Jedno od pitanja bilo je i ko je zvanični šef pregovaračkog tima Srbije u dijalogu sa Prištinom.

Nakon 5 godina izveštaji nezavisnih institucija ponovo u plenumu

Godišnji izveštaji o radu Državne revizorske institucije (DRI) i Fiskalnog saveta (FS) poslednji put su u plenumu razmatrani 2014. godine. Izuzetak predstavlja godišnji Izveštaj o radu Komisije za zaštitu konkurencije (KZK) koji u plenumu nije razmatran nijednom od svog osnivanja 2005. godine. Prilikom obrazlaganja Izveštaja, predsednik Saveta DRI Duško Pejović govorio je o greškama i nepravilnostima koje je DRI uočila tokom kontrole, a koje iznose 217 milijardi dinara za 2018. godinu. Kao prepoznatljiv problem u javnom sektoru Pejović je naveo javne nabavke, čije se nepravilnosti odnose na zaključenje ugovora i izvršenje isplate, a da postupci javnih nabavki nisu sprovedeni ili da javne nabavke u tim slučajevima, nisu ni planirane.

19.**Gosti parlamenta u klin, poslanici u ploču**

Predsednik Fiskalnog Saveta Pavle Petrović govorio je o potencijalnim reformama u oblasti penzionog sistema i zapošljavanja u javnom sektoru. On je pozvao i na poštovanje procesa za donošenje budžeta u Narodnoj skupštini, koji treba da bude transparentan i omogući temeljnu raspravu u plenumu. Nakon njegovog izlaganja poslanici su se javljali za reč, a najveći deo rasprave posvetili su privatizovanim preduzećima. Bilo je reči o RTB Boru, PKB, Železari, ali i o Međunarodnom monetarnom fondu i Izveštaju Evropske komisije.

20.**Gosti parlamenta u klin, poslanici u ploču**

Predsednik Komisije za zaštitu konkurencije Miloje Obradović predstavljajući godišnji izveštaj, rekao je da je Komisija među najboljima u Evropi, a najbolja na Zapadnom Balkanu. Obradović je govorio o suficitu za 2018. godinu koji iznosi 243 miliona dinara, od čega 140 miliona dinara sleduje budžetu Republike. Tokom diskusije kazao je da Komisija ima konflikt sa Zakonom o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja. "Znači, ako sve bude dostupno, onda ne razumem, čemu biznis? Nema biznisa ako vam je sve otvoreno." Dodao je da Zakon nije dorečen do kraja i da ne razume oblast kojom se Komisija bavi.

Obaveštenja i objašnjenja

Ovog četvrtka narodni poslanici zatražili su obaveštenja i objašnjenja od predsednice Narodne skupštine, ministara i funkcionera u drugim republičkim organima. Neka od pitanja odnosila su se na rezultat rada Komisije za istragu posledica NATO bombardovanja 1999. godine, zabranu ulaska u Crnu Goru srpskim državljanima, udeo državnog vlasništva u Komercijalnoj banci i stambena pitanja za izbegle porodice.

Mišković i Dveri umesto zakona na dnevnom redu

Umesto da vreme posvete načelnoj raspravi o aktima na dnevnom redu, narodni poslanici ponovo su raspravljali o dnevno političkim temama. Veroljub Arsić (SNS) i Milorad Mirčić (SRS) debatovali su o tržišnom položaju "Delta Holding", Miroslavu Miškoviću i njegovoj komunikaciji sa tadašnjim predsednikom Tomislavom Nikolićem. Miladin Ševarlić (van stranke) i Vladimir Orlić (SNS) polemisali su o registraciji pokreta Dveri u političku stranku i korišćenju partijskog novca. Bilo je reči i o akademskoj karijeri docenta na Filozofskom fakultetu Jova Bakića i njegovom master radu.

25.**Počelo 12. vanredno zasedanje**

Na zahtev Vlade sazvana je 12. vanredna sednica. Na dnevnom redu našli su se predlozi zakona o nauci i istraživanjima i komunalnoj miliciji. Pored ovoga, na dnevnom redu bile su i izmene zakona o naknadama za korišćenje javnih dobara, kao i zakon o utvrđivanju javnog interesa i posebnim postupcima radi realizacije projekta izgradnje infrastrukturnog koridora autoputa E-761.

Obaveštenja i objašnjenja

Poslanici su pre početka rasprave tražili obaveštenja i objašnjenja o Jovu Bakiću, udelu državnog poljoprivrednog zemljišta, planu izgradnje kišnih kanalizacija, registrovanju televizije "Nova S". Poslanik Đorđe Vukadinović iz poslaničke grupe Nova Srbija - Pokret za spas Srbije pitao je da li policija namerava da preduzme nešto u vezi sa incidentom u Šapcu, kada su napadnuti aktivisti Stranke slobode i pravde.

O Petnici

Ministar Mladen Šarčević, obrazlažući zakon o nauci i istraživanjima, govorio je o promeni finansiranja naučnoistraživačke delatnosti, ulaganjima u infrastrukturu naučnih institucija i saradnji sa naučnom dijasporom. Dok su se poslanici vladajuće koalicije dičili članstvom Srbije u Evropskoj organizaciji za nuklearna istraživanja, poslanici Srpske radikalne stranke kritikovali su zakon govoreći da nije u javnom interesu i da se njime povećava odliv mozgova. Tako je poslanica Vjerica Radeta zamerila što ovim zakonom nije predviđeno regulisanje finansiranja Petnice. "To ne treba više da se finansira iz budžeta zato što tamo niti više ima pravih talenata. Tamo dolaze deca čiji roditelji plate da bi se hvalili da im je dete u Petnici."

26.**Putevi od pudinga**

Drugog dana rada prilikom diskusije o Moravskom koridoru Pojate - Preljina podela se rasprava o izvođaču radova "Behtel" na toj deonici i njegovom aferom oko izgradnje petrohemijskih postrojenja u Abu Dabiju. Poslanici opozicije kritikovali su obrušavanje Grdeličke klisure, a žustra rasprava usledila je kada je ministarka Zorana Mihajlović kazala da se putevi ne prave od pudinga, kao što su ih vlasti pre sadašnje pravili. Rasprava je kulminirala svadom između poslanika Srpske radikalne stranke i predsedavajućeg o preostalom vremenu za diskusiju ove poslaničke grupe.

27.**Ministri odgovarali na poslanička pitanja**

Poslanici su tek drugi put u ovoj godini imali priliku da iskoriste institut postavljanja poslaničkih pitanja poslednjeg četvrtka u mesecu. Prethodno su u martu narodni poslanici ostvarili mogućnost kontrole rada Vlade. Predstavnicima Vlade upitani su za Bošnjačko nacionalno veće, sporazume o izvozu poljoprivrednih proizvoda, prodaji Komercijalne banke, specijalizacijama za lekare. Sednici je prisustvovalo 10 predstavnika Vlade, uključujući predsednicu Vlade Anu Brnabić, dok potpredsednici Vlade nisu bili prisutni. Na pitanja koja je postavilo 10 poslanika, odgovaralo je ukupno 9 predstavnika Vlade.

28.**Na dnevnom redu Predlog zakona o komunalnoj miliciji**

Pre rasprave o zakonu, poslanici su zatražili obaveštenja i objašnjenja o daljem funkcionisanju Kragujevačke fabrike Fiat, otvaranju graničnog prelaza Kadibogaz, dostupnosti lekova za multiplu sklerozu. Predlogom zakona o komunalnoj miliciji predviđeno je povećanje nadležnosti i ovlašćenja komunalnih milicajaca, mogućnost obrazovanja komunalne milicije u svim jedinicama lokalne samouprave i uvećanja broja komunalnih milicajaca koji će moći da poslove obavljaju bez uniforme. Predlog zakona u plenumu obrazlagao je ministar državne uprave i lokalne samouprave Branko Ružić.

PARLAMENT U BROJEVIMA

Statistički pregled rada 11. saziva je zaključen sa
30. junom 2019. godine

ZAKONODAVNA AKTIVNOST

274 dana legislativne aktivnosti

431 usvojen zakon

97.2% usvojenih zakona predložila je Vlada

Ustaljena praksa po kojoj se na agendi skoro uvek nalaze predlozi Vlade, ili ponekad i poslanika iz redova vladajuće većine, nastavljena je i tokom aprila meseca. Tako se slučaj iz marta, kada su 2 predloga poslanika koji ne pripadaju vladajućoj većini izvršena u dnevni red plenarne sednice, može posmatrati kao izuzetak koji potvrđuje pravilo.¹

HITAN POSTUPAK

48.9% svih zakona (uključujući nove zakone, izmene i dopune zakona i ratifikacije međunarodnih sporazuma) usvojeno je po hitnom postupku

66.8% novih zakona i izmena i dopuna usvaja se po hitnom postupku, ukoliko izuzmemo zakone o potvrđivanju međunarodnih sporazuma, koji se uglavnom usvajaju po redovnom postupku

OBRATITE PAŽNJU NA:

- bojkot parlamenta od strane dela opozicionih poslanika;
- promene u praksi "filibastera" tokom prolećnih sednica - smanjen broj "bravo" amandmana od strane vladajuće većine i objedinjavanje velikog broja nepovezanih tačaka dnevnog reda u jedinstvenu raspravu;
- izveštaj Evropske komisije za Srbiju za 2018. godinu, predstavljen krajem maja, podvlači zabrinjavajuće stanje u parlamentu i poziva na hitnu promenu negativne prakse i uspostavljanje međustranačkog dijaloga.

KONTROLNA ULOGA PARLAMENTA U 11. SAZIVU:

9 sednica na kojima su postavljena poslanička pitanja je održano u skoro 3 godine:

po jedna sednica u oktobru 2016. i oktobru 2017, pet sednica u 2018. godini u martu, aprilu, septembru, oktobru i novembru i jedna sednica u martu 2019. godine.

Poslednjeg četvrtka u aprilu 2019. dan za poslanička pitanja nije održan.

10 javnih slušanja: Svega po jedno javno slušanje održano je u 2017. i 2018. godini. U junu 2019. godine održana su dva javna slušanja.

Novi godišnji izveštaji nezavisnih institucija za 2018. godinu podneti su Skupštini su u martu. Skupština je ujinu na 24. posebnoj sednici razmatrala i usvojila izveštaje o radu Državne revizorske institucije, Fiskalnog saveta i Komisije za zaštitu konkurencije za 2018. godinu, zajedno sa predlozima zaključaka nadležnih odbora.

Od 2018. godine, poslanici koji ne pripadaju vladajućoj većini predsedavaju nad svega 2 od ukupno 20 skupštinska odbora.

● OTVORENI PARLAMENT ANALIZIRA

PARLAMENT U IZVEŠTAJIMA EVROPSKE KOMISIJE: PONAVLJANJE (NI)JE MAJKA ZNANJA

Author: Tara Tepavac

Kraj prolećnog zasedanja obeležio je novi godišnji [izveštaj Evropske komisije za Srbiju](#). Analiza rada Narodne skupštine zauzima značajno mesto u izveštaju o napretku Srbije u procesu pregovora o pristupanju Evropskoj uniji u 2018. godini, koji predstavlja otrežnjujuću sliku stanja demokratije u Srbiji. Oštra i precizna ocena stanja u parlamentu podvlači **urušavanje zakonodavne debate i narušavanje parlamentarnog nadzora** koji bi parlament trebalo da sprovedi nad izvršnom vlašću, kao i **nedostatak međustranačke debate**.

Oštiri tonovi i eksplicitnija kritika u ovogodišnjem izveštaju ne dolaze iznenada, s obzirom na to da se **ključni problemi prenose i podvlače iz godine u godinu**. Od upotrebe hitne procedure do ne razmatranja izveštaja nezavisnih organa, problemi sa najviše ponavljanja u izveštajima Evropske komisije vešto odolevaju latinskoj izreci Repetitio mater studiorum est ("Ponavljanje je majka znanja").

Problem ekscesivnog korišćenja **hitne procedure** za usvajanje zakona, koje smanjuje vreme i prostor za suštinsku debatu o predloženim zakonskim promenama, spominje se već šesti put po redu, odnosno u svakom izveštaju Evropske komisije od 2013. godine. Saradnja Skupštine sa nezavisnim organima, prepoznavanje i uvažavanje njihove uloge u procesu parlamentarnog nadzora predstavlja još jednu neiscrpnu temu u izveštajima Evropske komisije. Pre šest godina, uz pohvalu za razmatranje njihovih godišnjih izveštaja, podvlačena je i potreba da se prati i unapredi sprovođenje njihovih nalaza i preporuka u pokušaju da se parlamentarni nadzor ojača i učini proaktivnijim. Međutim, danas smo se u odnosu na [izveštaje iz 2013. i 2014. godine](#) umesto napretka vratili smo se korak unazad, s obzirom da Skupština tokom četiri godine nije ni razmatrala izveštaje nezavisnih organa u plenumu.

Trend narušavanja dobrih praksi primetan je i kada je reč o **poslaničkim pitanjima i javnim slušanjima**, čija je česta upotreba hvaljena u izveštajima između 2013. i 2015. godine kao doprinos unapređenju parlamentarnog nadzora. Nedostatak **godišnjeg plana rada Skupštine**, potreba da se usvoji **Etički kodeks**, i nedostatak suštinske **međupartijske debate** spominje se takođe od [izveštaja iz 2015. godine](#). Od tada se ponavlja i da je neophodno unaprediti transparentnost, inkluzivnost i kvalitet zakonodavnog procesa, kao i delotvornost parlamentarnog nadzora.

Sve eksplicitnije note karakterišu prethodna dva izveštaja Evropske komisije. Već u [izveštaju iz 2018. godine](#) skreće se pažnja da je "efikasnost parlamenta u razmatranju zakona u određenim prilikama bila ograničena namernim radnjama vladajuće koalicije", kao i da ni jedan **predlog zakona podnet od strane opozicije** nije razmatran. Nedelotvornost parlamentarnog nadzora ilustruje se nedostatkom poslaničkih pitanja i nedostatkom diskusije u plenumu o sprovođenju ključnih zakona i politika. Ovaj trend urušavanja zakonodavne i kontrolne uloge parlamenta postao je očigledan u izveštaju iz 2019. godine, koji direktno navodi da su **negativne prakse vladajuće koalicije** u Skupštini često sprečavale pravilno sprovođenje zakonodavne funkcije parlamenta i **onemogućile opoziciji da delotvorno učestvuje** u debati i prezentuje svoje amandmane. Činjenica da ni jedan redovan izveštaj nezavisnih organa nije razmatran u plenumu od 2014 godine podvlači se ovoga puta kao dokaz nedostatka spremnosti parlamenta da osigura efikasan nadzor nad izvršnom vlasti. Novina je i da izveštaj ističe sistemsko korišćenje praksi **spajanja nepovezanih zakona u objedinjenu raspravu i predlaganja stotina amandmana** koji nisu relevantni za sadržaj zakona kako bi se

¹ U martu 2019. godine, po prvi put od 2015. godine, na dnevni red plenarne sednice uvrštena su dva predloga opozicionih poslanika Nenada Čanka, Olene Papuge i Nade Lazić: Predlog Zakona o finansiranju AP Vojvodine i Predlog Rezolucije NSRS o Vojvodini. Predlozi zakona i rezolucije nisu dobili podršku dovoljnog broja poslanika da bi bili usvojeni.

iskoristilo svo vreme za raspravu u plenumu od decembra 2017. godine. Zajedno sa bojkotom parlamenta od strane dela opozicije i višemesečnim građanskim protestima, koji su dobili veću pažnju u najnovijem izveštaju, redosled problema izlistan u ovogodišnjem izveštaju emanira tonom hitnosti koji urgira ponovno uspostavljanje prostora za istinsku debatu između političkih partija i uslova za suštinsko učešće opozicije u radu parlamenta.

Državni vrh, uključujući predsednicu Narodne skupštine, u reakciji na ovogodišnji izveštaj najavio je zaokret u radu parlamenta i prestanak negativnih praksi koje su u njemu izlistane. U probuđenom naletu efikasnosti, Skupština je tokom juna organizovala čak dva javna slušanja – duplo više nego tokom čitave prethodne godine, a poslednjeg četvrtka u mesecu održana su i poslanička pitanja. Sredinom juna organizovana je i [24. Posebna sednica](#) na kojoj su tokom četiri dana razmatrana i usvojena tri godišnja izveštaja o radu nezavisnih institucija, Državne revizorske institucije (DRI), Fiskalnog saveta (FS) i Komisije za zaštitu konkurencije (KZK), zajedno sa predlozima zaključaka nadležnih odbora.² **Međutim, ostaje da se vidi da li će epilog strpljivog ponavljanja u izveštajima Evropske komisije biti suštinsko unapređenje rada parlamenta, ili puka simulacija parlamentarnih mehanizama uz očuvanje starih loših navika.**

² Odbor za spoljne poslove organizovao je 11. juna javno slušanje na temu "Predstavljanje prvog nacionalnog izveštaja o sprovođenju Ciljeva održivog razvoja", a Odbor za obrazovanje, nauku i tehnološki razvoj održao je 17. juna javno slušanje o Predlogu zakona o nauci i istraživanjima. Više informacija dostupno na sajtu Narodne skupštine: <https://bit.ly/2irROcv>. Više informacija o 24. Posebnoj sednici održanoj 18. juna 2019. godine dostupno je na sajtu Narodne skupštine: <https://bit.ly/301cUBi>.

● SAŽECI ZAKONA

APRIL 2019

ZAKON O ZDRAVSTVENOJ ZAŠTITI

Usled potrebe reformisanja ove oblasti i njenog prilagođavanja izmenjenim društveno-ekonomskim okolnostima u sistemu zdravstvene zaštite i ispravki propusta, ovaj Zakon je zamenio raniji iz 2005. godine i reguliše sistem zdravstvene zaštite, pitanja koja su od značaja za njenu organizaciju i sprovođenje, društvenu brigu za zdravlje stanovništva i opšti interes u zdravstvenoj zaštiti.

Zakonom se uvodi pravo na zdravstvenu zaštitu stranih državljana i lica bez državljanstva sa boravkom u Srbiji. Preciziraju se pojmovi i obuhvat zdravstvene zaštite, učesnici, delatnost i sistem zdravstvene zaštite. Zakon uvodi pojam „**zdravstvene nege**“ u definiciju zdravstvene zaštite, a umesto „zdravstvene službe“ uveden je pojam „**sistema zdravstvene zaštite**“.

Zakon propisuje nivo ostvarivanja društvene briga za zdravlje i njen obuhvat, uz proširenje obuhvaćene grupacije stanovništva uvodeći obavezu ciljanog preventivnog pregleda - **skrininga**. Proširuje se obim **prava građana** na informacije koje se tiču zaštite i unapređenja zdravlja, kao i oblast **ostvarjenja opšteg interesa u zdravstvenoj zaštiti u Republici**.

Predviđeno je donošenje Vladine Strategije razvoja zdravstvene zaštite, radi obezbeđenja i sprovođenja društvene brige za zdravlje na nivou Republike i zasniva se na analizi zdravstvenog stanja, potreba i resursa.

Prioritetno načelo Zakona je **poštovanje ljudskih prava i vrednosti i prava deteta u zdravstvenoj zaštiti**, uvedena je zabrana kloniranja ljudskih bića; načelo pravičnosti prošireno na kategorije zabrane diskriminacije; **načelo sveobuhvatnosti zdravstvene zaštite** uključuje i zdravstvenu negu; a **načelo pristupačnosti** izričito obuhvata i osobe sa invaliditetom.

„**Pružaoци zdravstvene zaštite**“ zamenjuju „zdravstvene službe“ i obuhvataju javne i privatne zdravstvene ustanove, visokoškolske zdravstvene ustanove i druga lica. Vrste **zdravstvenih ustanova** se proširuju i mogu se osnovati u javnoj (u skladu sa **Planom mreže zdravstvenih ustanova**), privatnoj svojini, ili kao javno-privatno partnerstvo. Ponovo se uvodi pojam **zdravstvenih centara**. Zdravstvene ustanove na nivou Republike osniva Republika, autonomne pokrajine – pokrajina, osim apotekarske ustanove, koju osniva jedinica lokalne samouprave. Izričito su određeni tipovi zdravstvenih ustanova isključivo u javnoj svojini.

Predviđeni su uslovi za obavljanje delatnosti **zdravstvene ustanove**, koje utvrđuje Ministarstvo a za apotekarske ustanove zdravstveni inspektor. Zdravstvene ustanove i organizacione jedinice se upisuju u **Registar zdravstvenih ustanova** pri APR-u. Zakon propisuje mogućnosti i ograničenja angažovanja zdravstvenog radnika druge specijalnosti.

Regulisani su uslovi i obaveze za obavljanje zdravstvene delatnosti **privatne prakse**, prestanak rada, ograničenja i uslovi za angažovanje spoljnog zdravstvenog radnika druge specijalnosti. Privatna praksa se upisuje u APR uz utvrđenu delatnost. **Privremeni prestanak obavljanja privatne prakse** je do 5 godina (kod apoteke do 30 dana). Pri prestanku do 30 dana ističe se obaveštenje na mestu njenog obavljanja, a kod prestanka dužeg od 30 dana (i njenom završetku) obaveštavaju se Ministarstvo, APR i komore. APR vodi **Registar zdravstvenih ustanova i Jedinственu evidenciju subjekata u zdravstvu**.

Obaveza je zdravstvenih ustanova i privatne prakse da u sprovođenju zaštite primenjuju odgovarajuće zdravstvene tehnologije, koje su bliže definisane. Posebno je definisan pojam nove zdravstvene tehnologije i njeno korišćenje. Zakon propisuje način obeležavanja zdravstvenih ustanova i privatnih praksi, i uvodi novine u vidu oglašavanja. Zdravstvene ustanove su u obavezi da vode zdravstvenu dokumentaciju i evidencije i dostavljaju izveštaje. Strategija razvoja i organizacije integrisanog zdravstvenog informacionog sistema razvija planiranje i efikasno upravljanje sistemom.

Vrsta i delatnost zdravstvene ustanove / privatne prakse upisuje **raspored rada i radno vreme**, o kojem se obaveštava APR. **Štrajk** je zabranjen u ustanovama koje pružaju hitnu medicinsku pomoć i zbrinjavanje hitnih stanja, a ostale ustanove obezbeđuju minimum procesa rada. **Dežurstvo** se smatra prekovremenim radom i predviđeni su uslovi i trajanje njegovog obavljanja, a **rad po pozivu** je prekovremeni rad za zaposlene u pripravnosti (a izuzetno i one koji to nisu). Više nije slučaj da se pod dežurstvom podrazumeva i pripravnost i rad po pozivu, a ovaj Zakon pojam **pripravnosti** ne tretira kao prekovremeni rad. **Dopunski rad** je ograničen na dodatna najviše tri ugovora o dopunskom radu u ukupnom trajanju do jedne trećine punog radnog vremena, uz saglasnost i ograničenja.

Zdravstvena delatnost se obavlja na primarnom, sekundarnom i tercijarnom nivou i propisane su povezane obaveze, uz navođenje zdravstvenih delatnosti i ustanova po nivoima. Obrazovna delatnost se može obavljati u zdravstvenim ustanovama na više nivoa zdravstvene zaštite.

Ministar određuje zdravstvenu ustanovu koje obavlja poslove sledećih centara: za **kontrolu trovanja, za retke bolesti, za određenu bolest od većeg javnozdravstvenog značaja**, a Zakon predviđa okolnosti u vezi sa njihovim radom.

Oblast primarne zdravstvene zaštite obuhvata: **dom zdravlja** u javnoj svojini koji osniva Republika (ili AP na njenoj teritoriji), što je ranije činila opština ili grad, uvodi se mogućnost organizovanja ogranaka; **poliklinika** je novina na ovom nivou zaštite, obezbeđuje specijalističko-konsultativnu zdravstvenu delatnost iz najmanje tri različite oblasti medicine; **apotekarsku ustanovu** osniva jedinica lokalne samouprave ili se osniva u privatnoj svojini; **zavod** uz tri nove vrste i to: za palijativno zbrinjavanje, za laboratorijsku dijagnostiku i radiološku dijagnostiku.

U oblasti sekundarne zdravstvene zaštite: **bolnicu** u javnoj svojini koju osniva Republika, a na teritoriji AP, sama pokrajina, može biti **opšta i specijalna**, u zavisnosti od kategorija stanovništva i vrsta ma bolesti koje tretira; **zdravstveni centar** je ponovo uvedeno zakonsko rešenje, obavlja delatnost doma zdravlja i opšte bolnice i iz razloga celishodnosti i bolje organizacije rada.

Tercijarna zdravstvena zaštita obuhvata delatnost i uslove koje za vršenje zdravstvene zaštite ispunjavaju: **klinika, institut, kliničko-bolnički centar i univerzitetski klinički centar**.

Navedene su zdravstvene ustanove koje obavljaju zdravstvenu delatnost na više nivoa zaštite, uz navođenje teritorije za koju se osnivaju, poslove koje obavljaju i organizaciona pitanja: **zavod za javno zdravlje**, uključujući jedinicu za skrining, koja uspostavlja i vodi elektronsku evidenciju za sprovođenje programa ranog otkrivanja bolesti većeg značaja u ciljanoj populaciji; zatim **zavode za: transfuziju krvi; medicinu rada; sudsku medicinu; virusologiju, vakcine i serume; antirabičnu zaštitu; psihofiziološke poremećaje i govornu patologiju; biocide i medicinsku ekologiju**.

Organi zdravstvene ustanove u javnoj svojini su: direktor, upravni odbor i nadzorni odbor i predviđeni su uslovi za njihov rad, uključujući zabranu sukoba interesa, imenovanje, rokove i razrešenje, detaljniji opis poslova, kvalifikacija i okolnosti koje se tiču njihovih mandata. Novina je propisivanje stručne spremlje članova upravnog i nadzornog odbora. Predviđeno je donošenje statuta zdravstvene ustanove i pitanja koja se njime uređuju. Mogu se osnivati organizacione jedinice ustanove sa pomoćnicima direktora. Ustanova je dužna da organizuje i sledeće stručne organe: **stručni savet, stručni kolegijum, etički odbor, komisiju za unapređenje kvaliteta zdravstvene zaštite**, za koje Zakon predviđa nadležnosti, sastav, kvalifikacije i druge okolnosti, uz ograničenja.

Stručna tela na nivou Republike su: Zdravstveni savet Srbije - stara se o razvoju i kvalitetu sistema zaštite, organizacije sistema i osiguranja, Etički odbor Srbije - o sprovođenju zdravstvene zaštite u skladu sa načelima, Republička stručna komisija - za pojedine oblasti zaštite i komplementarne medicine.

Predviđen je način ostvarivanja sredstava za rad zdravstvene ustanove u javnoj svojini i načini raspolaganja sredstvima i izveštavanje. Novina za ustanove u javnoj svojini koje ostvaruju sopstvene prihode jeste mogućnost da povećaju osnovnu platu zaposlenih u skladu sa propisima. Mogu se izdavati u zakup slobodni kapaciteti ustanove u javnoj svojini.

Predviđeni su stepen obrazovanja i druge obaveze **zdravstvenih radnika i zdravstvenih saradnika** za obavljanje delatnosti. Strani državljanin može obavljati zdravstvenu delatnost u Srbiji uz ispunjenje uslova. Propisan je status nastavnika i saradnika fakulteta koji izvode praktičnu nastavu i pružaju zdravstvene usluge.

Kadrovski plan ministra predviđa broj zaposlenih po ustanovama u javnoj svojini. Zakonom su obuhvaćeni **pripravnički staž i stručni ispit** zdravstvenih radnika, **stručno usavršavanje, specijalizacija i uža specijalizacija** uz odgovarajuće okolnosti, te **kontinuirana edukacija i drugi oblici stručnog usavršavanja**. Uređeno je priznanje strane visokoškolske isprave, specijalizacije ili uže specijalizacije. Propisani su uslovi za dobijanje naziva **primarijus**, postupak izdavanja, obnavljanja i oduzimanja **licence** zdravstvenim radnicima, uslovi za njeno izdavanje, dužina trajanja i postupak obnavljanja.

Definisani su pojmovi **kvaliteta zdravstvene zaštite, provere kvaliteta stručnog rada, unutrašnje kontrole i spoljne provere kvaliteta stručnog rada** i predviđeni uslovi, obaveze i druge okolnosti u vezi sa njima, kao i sprovođenje postupka **akreditacije**.

Vreme i uzrok smrti utvrđuje doktor medicine, uz predviđen postupak u zavisnosti od mesta nastupanja i druge obaveze. Predviđeno je kada je **obdukcija** obavezna i ukoliko može biti opozvana. Ljudski organi i delovi ljudskog tela se mogu izuzetno uzimati i presađivati, a ćelije i tkiva uz restriktivnije uslove. Predviđeni su slučajevi, uslovi i postupak za preuzimanje tela, organa i tkiva umrlih od strane fakulteta za izvođenje praktične nastave, ograničenja i obaveze iz ovoga proizilaze.

Regulisana je **komplementarna medicina** i odgovarajuća dijagnostička procena i uslovi koje mora ispuniti da bude dozvoljena. Ovo zakonsko rešenje je zamenilo ranije odredbe o tradicionalnoj medicini.

Apotekarska delatnost se vrši na primarnom, sekundarnom i tercijarnom nivou zaštite, propisano je šta obuhvata i ko je obavlja. Planom mreže se utvrđuju organizaciona pitanja u vezi sa osnivanjem apoteka u javnoj svojini u Republici. Predviđeni su uslovi za osnivanje ogranaka, a apotekarske ustanove i ostale organizacione jedinice upisuju se u Registar zdravstvenih ustanova pri APR-u, uslovi za zabranu obavljanja delatnosti ili određenih poslova, kao i ponovno obavljanje delatnosti po otklanjanju zabrane takođe su predviđeni.

Posebni uslovi se odnose na obavljanje delatnosti **apoteke privatne prakse**. Posebno je predviđeno obavljanje apotekarske delatnosti primarnog nivoa zaštite u vidu apoteke doma zdravlja, apoteke organizacionog dela druge ustanove i apotekarske delatnosti bolničke apoteke. Apotekom i organizacionim jedinicama rukovodi **odgovorni magistar farmacije**.

Zakon definiše pojmove korupcije, sukoba interesa i privatnog interesa, predviđa konkretne radnje i krug lica sa kojima se zdravstveni radnik smatra povezanim u ovom kontekstu. Propisane su nadležnosti i uloga **Etičkog odbora zdravstvene ustanove**. Lice koje povredi obavezu prijavljivanja sumnje u pogledu sukoba interesa vrši povredu radne obaveze koja vodi disciplinskoj odgovornosti.

Izričito je naveden krug lica – nedržavljana koji u Republici uživaju pravo na zdravstvenu zaštitu,

kao i način snošenja troškova za pružene zdravstvene usluge.

Nadzor nad sprovođenjem Zakona i drugih propisa iz oblasti obavlja se kao inspekcijski nadzor ministarstva preko zdravstvenog inspektora / farmaceutskog inspektora, u zavisnosti od nadzirane ustanove. Kaznene odredbe predviđaju raspone kazni i navedene prekršaje kako za odgovorna tako i za pravna lica.

Zakon predviđa usvajanje Strategije razvoja, Plana mreže, odgovarajućih podzakonskih akata, propisa za sprovođenje, Vodiča dobre apotekarske prakse, kao i Registra zdravstvenih ustanova i Jedinstvene evidencije u predviđenim rokovima od stupanja na snagu Zakona.

Predviđeno je preuzimanje osnivačkih prava RS nad zdravstvenim ustanovama koje je vršila nadležna jedinica lokalne samouprave, imenovanje organa zdravstvene ustanove u skladu sa Zakonom, dok jedinica lokalne samouprave ima obavezu da sprovede postupak kontrole nad radom i poslovanjem ustanove.

Predviđeno je preuzimanje nadležnosti i prevođenje podataka APR-a od privrednih sudova uz robove, usklađivanje opštih akata ustanova, drugih pravnih lica i privatne prakse, njihove organizacije i rada sa Zakonom.

Zakon predviđa rokove i usaglašavanje utvrđivanja broja farmaceutskih inspektora, promene naziva oblasti i zvanja, usklađivanje radnopravnog statusa, zaključivanje sporazuma i druge okolnosti.

ZAKON O ZDRAVSTVENOM OSIGURANJU

Kao osnovne razloge za usvajanje novog Zakona o zdravstvenom osiguranju, predlagač zakona ističe potrebu za modernizacijom sistema zdravstvenog osiguranja i to pre svega uspostavljanjem obaveznog i dobrovoljnog zdravstvenog osiguranja, ali istovremeno i potrebu da se smanji javna potrošnja, odnosno da se ista uskladi sa realnim mogućnostima budžeta Srbije, kao i Republičkog fonda za zdravstveno osiguranje (RFZO).

Uvođenje novih osnova osiguranja

Zakonom su prošireni osnovi osiguranja za osiguranike i to uvođenjem dva osnova osiguranja za poljoprivrednike; uvođenjem osnova osiguranja po osnovu obavljanja poslova javnog beležnika i javnog izvršitelja kao i uvođenjem dva osnova osiguranja za lica koja primaju penziju ili invalidninu isključivo od inostranog nosioca osiguranja, a imaju prebivalište ili boravište, odnosno stalno nastanjenje ili privremeni boravak u Srbiji.

Utvrđivanje prioriteta osnova za sticanje svojstva osiguranika

Zakonom su utvrđeni prioriteti u slučaju kada jedno lice ispunjava uslove po više osnova osiguranja shodno uvođenjem novih osnova osiguranja za osiguranike, kao i mogućnost izbora osnova osiguranja za ove osiguranike. Mogućnost izbora neće imati osiguranici penzioneri koji će uvek biti osigurani kao korisnici penzije, bez obzira na to da li ispunjavaju uslove po više osnova osiguranja.

Pravo matične filijale da ispituje verodostojnost ugovora o radu na osnovu koga se ostvaruje pravo na obavezno zdravstveno osiguranje

U slučaju postojanja sumnje da ugovor o radu na osnovu koga je izvršena prijava na obavezno zdravstveno osiguranje nije zaključen u svrhu obavljanja poslova u skladu sa tim ugovorom, nego isključivo u svrhu ostvarivanja prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja, matična filijala RFZO-a ima pravo i obavezu na osnovu provere činjenica i prikupljenih dokaza da pokrene postupak pred nadležnim sudom za osporavanje tako zaključenog ugovora o radu.

Novi osnovi osiguranja za lica koja ne ispunjavaju uslove za sticanje svojstva osiguranika

Zakonom je proširen krug lica koja će biti osigurana uprkos tome što ne ispunjavaju uslove za sticanje svojstva osiguranika (žrtve terorizma, kao i borci kojima je status borca utvrđen u skladu sa propisima o zaštiti boraca). Dodatno, preduzetnik kome je prestalo svojstvo osiguranika kao i supružnik, odnosno vanbračni partner zaposlenog koji je upućen na rad u inostranstvo, a kome miruju prava i obaveze iz radnog odnosa za period upućivanja, moći će da se uključe u obavezno zdravstveno osiguranje radi obezbeđivanja prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja za sebe i članove uže porodice.

Definisanje paketa zdravstvenih usluga obuhvaćenih obaveznim zdravstvenim osiguranjem i mogućnost doplate za pojedine usluge

Zakonom je definisan paket usluga obuhvaćenih obaveznim osiguranjem koje su utvrđene nomenklaturom i za koje RFZO utvrđuje cene. U skladu sa tim, precizirane su i zdravstvene usluge koje se ne obezbeđuju iz sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja.

Novina koju zakon donosi se odnosi proširenje prava na zdravstvenu zaštitu osiguranih lica – žena kojima je izvršena mastektomija jedne ili obe dojke, na taj način što na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja mogu izvršiti estetsku rekonstrukciju dojke nakon izvršene mastektomije, kao i estetsku korekciju druge dojke, čime se doprinosi poboljšanju psihičkog stanja žene nakon mastektomije.

Dodatno, Zakonom je uvedena i mogućnost utvrđivanja doplate za medicinsku rehabilitaciju, lekove, medicinska sredstva i pojedine zdravstvene usluge.

Availability of preventive examinations to the broader circle of the insured

Zakonom je predviđeno da sva odrasla osigurana lica imaju pravo na preventivne i druge preglede u vezi sa planiranjem porodice, a ne samo žene u vezi sa trudnoćom. Dodatno, predviđeno je da se osiguranim licima, radi očuvanja i unapređenja zdravlja, sprečavanja, ranog otkrivanja i suzbijanja bolesti i drugih poremećaja zdravlja može, na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja, obezbediti i imunizacija i hemioprofilaksa koja je preporučena prema propisima kojima se uređuje zaštita stanovništva od zaraznih bolesti.

Mogućnosti produženja prava na naknadu zarade zbog nege deteta i osnovica za obračun naknade zarade

Važnu novinu predviđenu Zakonom predstavlja uvođenje mogućnosti produženja prava na naknadu zarade zbog nege člana uže porodice i to u slučaju teškog oštećenja zdravstvenog stanja deteta do navršanih 18 godina života zbog teškog oštećenja moždanih struktura, maligne bolesti ili

drugog teškog pogoršanja zdravstvenog stanja deteta radi daljeg lečenja deteta i rehabilitacije. U ovom slučaju visina naknade zarade u iznosiće 100% od osnova za naknadu zarade. Zakonom je predviđeno da Osnov za naknadu zarade koja se isplaćuje iz sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja čini prosečna zarada koju je osiguranik ostvario u prethodnih 12 meseci pre meseca u kojem je nastupila privremena sprečenost za rad..

Preciziranje ostvarivanja zdravstvene zaštite u inostranstvu

Zakonom je precizirano ostvarivanje zdravstvene zaštite u inostranstvu u slučaju upućivanja na rad, stručnog usavršavanja ili školovanja; u slučaju privatnog boravka ili školovanja o sopstvenom trošku u inostranstvu u smislu roka važenja potvrde o korišćenju zdravstvene zaštite kao i u slučaju upućivanja na lečenje u inostranstvo radi sprovođenja dijagnostičkih postupaka, odnosno uspostavljanja dijagnoze u inostranstvu.

Proširenje kruga slučajeva u kojima će pravo na zdravstvenu zaštitu na teret obaveznog zdravstvenog osiguranja imati i lica čiji dospeli doprinosi nisu uplaćeni

Zakonom je predviđeno da se pravo na zdravstvenu zaštitu na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja, u slučaju kada nisu uplaćeni dospeli doprinosi, odnosno nije overena isprava o osiguranju, može koristiti, osim u slučaju hitne medicinske pomoći (što je dosadašnje rešenje) i u slučaju palijativnog zbrinjavanja; sprovođenja skrininga u skladu sa nacionalnim programom i obavezne imunizacije.

Mogućnost utvrđivanja liste čekanja za određene vrste zdravstvenih usluga (visoko specijalizovane i najskuplje zdravstvene usluge)

Zakonom se uređuju Liste čekanje i daje ovlašćenje RFZO da opštim aktom utvrdi vrste zdravstvenih usluga za koje se utvrđuju liste čekanja, kao i kriterijume i standardizovane mere za procenu zdravstvenog stanja osiguranih lica radi formiranja liste čekanja, najduže vreme čekanja za zdravstvene usluge, neophodne podatke, metodologiju za formiranje liste i druga pitanja od značaja za listu, a stručno-metodološke instrukcije donosi ministar.

Preciziranje palijativnog zbrinjavanja

Zakonom je izvršeno preciziranje pojma palijativnog zbrinjavanja i predviđeno je da se u celosti na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja (100%) osiguranim licima obezbeđuje i palijativno zbrinjavanje.

Obaveznost odazivanja na skrining preglede

Zakonom je predviđeno da ukoliko lice tri puta neopravdano izostane sa skrining pregleda, osigurano lice plaća najviše 35% participacije od cene zdravstvene usluge. Naime, osiguranik će snositi deo troškova lečenja za lečenje bolesti za čije otkrivanje je bio organizovan skrining pregled u a osigurano lice se nije odazvalo ni na jedan poziv za skrining pregled u okviru jednog ciklusa pozivanja, a svoj izostanak nije opravdalo, pa se bolest pojavila u periodu do sledećeg ciklusa pozivanja.

Mogućnost da izabrani lekar utvrđuje dužinu bolovanja do 60 dana

Zakonom je predviđeni da izabrani lekar utvrđuje dužinu privremene sprečenosti za rad osiguranika do 60 dana sprečenosti za rad.

Mogućnost da lekar specijalista neposredno uputi pacijenta na stacionarno lečenje

Zakon predviđa da lekar specijalista odgovarajuće grane medicine koji leči osigurano lice po uputu izabranog lekara može neposredno uputiti to osigurano lice na stacionarno lečenje, ako proceni da je to potrebno.

Dobrovoljno zdravstveno osiguranje

Ovim Zakonom prvi put se sistem zdravstvenog osiguranja reguliše u celini, budući da je precizno uređena oblast dobrovoljnog zdravstvenog osiguranja koja je do sada bila samo načelno uređena Zakonom a detaljnije podzakonskim aktima Vlade. Zakon reguliše vrste dobrovoljnog zdravstvenog osiguranja, uslove za njegovo organizovanje i sprovođenje, kao u način njegovog finansiranja.

Dobrovoljno zdravstveno osiguranje, koje po pravilu može trajati najmanje 12 meseci, osiguravač ne može sprovoditi u oblasti programa od interesa za Republiku Srbiju. Osiguravač se obavezuje da zaključi ugovor o dobrovoljnom osiguranju sa svakim zainteresovanim licem, bez obzira na rizik kome je osiguranik izložen. Pri tome, osiguraču je zabranjeno da zahteva rezultate genetskih testova za nasledne bolesti prilikom zaključenja ugovora. Visina premije određuje se u odnosu na rizik (godine, zdravstveno stanje i slično) i mora biti jednaka za sve osiguranike tog osiguravača koji imaju isti stepen rizika.

Vrste dobrovoljnog zdravstvenog osiguranja zavise od troškova koji se pokrivaju kao i od okolnosti da li je osiguranik obuhvaćen i obaveznim zdravstvenim osiguranjem. Za lica koja nisu u sistemu obaveznog osiguranje predviđa se privatno dobrovoljno zdravstveno osiguranje, koje mogu sprovoditi društva za osiguranje. U druga dva slučaja (dopunsko i dodatno osiguranje), osiguranje mogu sprovoditi kako osiguravajuća društva tako i RFZO, a njihovi osiguranici moraju biti obavezno zdravstveno osigurani. U ovom slučaju, prestankom obaveznog prestaje i svojstvo osiguranika obaveznog osiguranja bez obzira na ugovoreni rok.

Zakon uređuje postupak zaključenja ugovora (sadržinu ponude, uslova i ugovora). Pored toga, Zakonom je precizirana i sadržina polise odnosno liste pokrića.

Osiguravač je dužan da osiguraniku izda ispravu o dobrovoljnom zdravstvenom osiguranju, a ukoliko je osiguranik koristio zdravstvene usluge iz ugovora, dužan je i da davaocu usluge isplati troškove. O povećanju premije i promeni uslova osiguranja, osiguravač je dužan da obavesti osiguranika.

Prethodno mišljenje o ispunjenosti uslova za organizovanje i sprovođenje dobrovoljnog zdravstvenog osiguranja davaće Ministarstvo zdravlja.

Omogućavanje javno-privatnog partnerstva u sistemu obaveznog zdravstvenog osiguranja

Zakonom je predviđeno da se odnosi između Republičkog fonda i davalaca zdravstvenih usluga, povodom ostvarivanja prava osiguranih lica na zdravstvenu zaštitu iz obaveznog zdravstvenog osiguranja, uređuju ugovorom koji se zaključuje za jednu kalendarsku godinu, u skladu sa finansijskim planom Republičkog fonda; da se do zaključenja ugovora za narednu godinu, primenjuju odredbe ugovora za prethodnu godinu. RFZO može zaključiti ugovor povodom ostvarivanja prava na zdrav-

stvenu zaštitu i sa organizacijom socijalnog osiguranja vojnih osiguranika, kao i sa pravnim licem, odnosno preduzetnikom u skladu sa propisima kojima se uređuje javno-privatno partnerstvo. Na taj način omogućava se i javno-privatno partnerstvo u sistemu obaveznog zdravstvenog osiguranja.

Organizacija zdravstvenog osiguranja

Obezbeđivanje i sprovođenje obaveznog zdravstvenog osiguranja obavlja Republički fond (RFZO).

U ovoj oblasti, odnosno u oblasti same organizacije, nadležnosti, kao i nadzora nad radom organizacije zdravstvenog osiguranja proširene su nadležnosti organa upravljanja Republičkog fonda za zdravstveno osiguranje-direktora, Upravnog odbora i Nadzornog Odbora (Nadzorni odbor pored vršenja nadzora nad finansijskim poslovanje filijala i Republičkog fonda, vršiće i nadzor nad finansijskim poslovanjem Pokrajinskog fonda).

Novina je da Republički fond, osim donošenja opštih akata, daje i predloge opštih akata koje donosi ministar kao i da Republički fond kontroliše i daje saglasnost na finansijske planove zdravstvenih ustanova. Predviđeno je i da ministar daje mišljenja o ustavnosti i zakonitosti propisa koje je doneo Republički fond za zdravstveno osiguranje u roku od 30 dana od dana dostavljanja propisa.

Zamena zdravstvenih kartica najkasnije do 31.12.2020. godine

Zakonom je predviđeno da osigurana lica, za koja do dana stupanja na snagu ovog zakona, nije izvršena zamena isprave o osiguranju zdravstvenom karticom, prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja ostvaruju na osnovu isprave o osiguranju izdate i overene po propisima koji su važili do dana stupanja na snagu ovog zakona, do zamene a najkasnije do 31. decembra 2020. godine.

ZAKON O PREDMETIMA OPŠTE UPOTREBE

Prethodni Zakon o zdravstvenoj ispravnosti predmeta opšte upotrebe koji je donet 2011. godine nije dovoljno usklađen sa propisima Evropske Unije i to u pogledu odredaba koje se odnose na predmete opšte upotrebe. Kada je prvi put pisan zakon težilo se usklađivanju sa tadašnjim EU zakonima. Problem koji se javlja kod aktuelnog zakonskog rešenja je da on nije sveobuhvatan i da je razuđen. Cilj donošenja novog zakona jeste da se poboljšaju zakonska rešenja koja se odnose na zaštitu zdravlja i bezbednosti pojedinaca i različitih grupa stanovništva. Time se otklanjaju sve nejasnoće i nedorečenosti koje su postojale. Ovaj zakon je u odnosu na raniji dosta proširen i to za više od 60 članova što iznosi više od polovine. Iz toga se vidi težnja zakonodavca da se zakon precizira i popune svi nedostaci koji su postojali u prošlosti.

Kao krajnji korak ka sprovođenju ovog zakona i poboljšanju rešenja neophodno je sprovesti bolju kontrolu i nadzor nad zdravstvenom ispravnošću ovih proizvoda. U prethodnom zakonskom rešenju pojedine grupe predmeta nisu bile obuhvaćene kontrolom, sada se te grupe stavljaju pod obaveznu zdravstvenu i sanitarnu kontrolu.

Osnovne odredbe

Ovaj zakon se odnosi na predmete koji su u opštoj upotrebi i na uslove koje moraju u pogledu zdravstvene ispravnosti ispuniti. Tu spadaju sve sirovine, materijali i aditivi koji se koriste za proizvodnju pomenutih predmeta. Oblast primene pokriva sve predmete koji se proizvode, uvoze, izvoze i

nalaze na području Republike Srbije. Grupe predmeta koje se obrađuju u ovom zakonu su materijali i predmeti koji dolaze u kontakt sa hranom, igračke, kozmetički proizvodi, materijali koji dolaze u kontakt sa kožom, detergentski i duvan.

Načela

Zakonodavac definiše načela: analize rizika, predostrožnosti, zaštite interesa potrošača, transparentnosti i poverljivosti. Pored toga postavljena je i opravdanost mera koje se sprovode kada se ograničava i zabranjuje upotreba i promet predmeta opšte upotrebe..

Posebna radna grupa za kategorizaciju graničnih proizvoda

Pre kategorizacije jasno definisanih grupa predmeta neophodno je izdvojiti predmete graničnih proizvoda, gde se ne može utvrditi kojoj grupi pripadaju. Stoga je neophodno oformiti posebnu radnu grupu koja će se baviti razgraničenjem datim predmeta i na osnovu analize dati stručno mišljenje koje je obavezujuće.

Opšti uslovi koje moraju da ispunjavaju predmeti opšte upotrebe

Kako bi se jasno postavili kriterijumi koji se odnose na predmete opšte upotrebe, ovim zakonom se predviđaju opšti uslovi koje oni moraju ispunjavati. Tu se najpre misli na stavljanje u promet ovih predmeta, gde mogu biti stavljeni u promet samo oni predmeti koji su zdravstveno ispravni. Ministar zdravlja donosi neophodna podzakonska akta kojim se bliže uređuju pravila koja se odnose na materijale i predmete koji se koriste u proizvodnji pomenutih predmeta. U zakonu se taksativno navode svi predmeti koji su zdravstveno neispravni. Izričito je propisana zabrana pripisivanja lekovitog dejstva predmetima opšte upotrebe kao i dovođenje u zabludu potrošača u pogledu svojstva predmeta.

Opšte obaveze subjekata u poslovanju

Obaveze koje preuzima subjekt koji posluje predmetima opšte upotrebe se najpre odnose na utvrđivanje zdravstvene ispravnosti tih predmeta i postupanje u situacijama ukoliko utvrdi da su predmeti neispravni. Takođe, definisane su i obaveze i odgovornosti proizvođača u smislu uspostavljanja i sprovođenja unutrašnje kontrole i obezbeđivanja svih sanitarnih i zdravstvenih uslova.

Sistem brzog obaveštavanja i uzbunjivanja

U slučaju da se utvrdi da su predmeti opasni po zdravlje i bezbednost ljudi uspostavlja se sistem brzog obaveštavanja i uzbunjivanja, kao i uslovi i način informisanja i razmene informacija. Kako bi se sprečili i otklonili rizici po zdravlje ljudi korišćenjem datih proizvoda koriste se pomenuti sistemi. Ministar određuje lice za kontakt sa nadležnim organom. Podaci o predmetima opšte upotrebe moraju biti javno dostupni zbog prirode rizika ali i preuzetih mera.

Materijali i predmeti koji dolaze u kontakt sa hranom

U drugom delu zakona obrađuju se posebne grupe predmeta opšte upotrebe. Prvu grupu čine materijali i predmeti koji dolaze u kontakt sa hranom. Ovde se najpre preciziraju opšti zahtevi za te materijale, način deklarisanja, obezbeđenje kvaliteta kao i način kontrolisanja kvaliteta pomenutog

materijala ili predmeta. Pored ovoga zakonodavac predviđa obavezu subjekta koji posluje materijalima i predmetima koji dolaze u kontakt sa hranom da čuva svu neophodnu dokumentaciju u papirnom i elektronskom formatu kao i da je na zahtev sanitarnog inspektora pokaže na uvid.

Igračke

Sledeću kategoriju predmeta opšte upotrebe čine igračke. Isti je princip predviđenih opštih zahteva koje igračke moraju ispunjavati. Definisani su sam pojam igračke, obaveze koje subjekt u poslovanju igračkama mora da ispunjava kao i bezbednosna usaglašenost. Kod bezbednosne usaglašenosti važno je napomenuti pretpostavke, pravila i uslove o usaglašenosti, način ocenjivanja usaglašenosti i pretpostavke. Kako bi se sproveda bezbednosna usaglašenost ministar imenuje telo za ocenjivanje usaglašenosti. Takođe, predviđeni su i postupci u slučaju da se radi o rizičnim kategorijama igračaka ali i onima koje ne ispunjavaju formalnu usaglašenost.

Kozmetički proizvodi

Kada je reč o kozmetičkim proizvodima, najpre se definiše sam pojam. Kao i kod prethodnih predmeta opšte upotrebe navode se obaveze odgovorne osobe koje se bave proizvodnjom, prometom i distribucijom predmeta. Zakonodavac propisuje proizvođačku praksu kao i procenu bezbednosti kozmetičkih proizvoda, gde se predviđa neophodnost vođenja dosijea koji sadrži informacije o proizvodu (*Product Information File – PIF*). Ovim zakonom se propisuju i pojedina ograničenja gde se kao novina javlja zabrana testiranja na životinjama kao i uvoza kozmetičkih proizvoda na teritoriju Republike Srbije koji su u svojoj finalnoj fazi testirani na životinjama.

Materijali koji dolaze u kontakt sa kožom

Taksativno su pobrojani i predmeti iz grupe proizvoda koji takođe dolaze u kontakt sa kožom. Ovim odredbama se uređuju uslovi koje moraju ispunjavati, oni moraju biti zdravstveno bezbedni i odgovarati zahtevima iz ovog zakona.

Detergenti, biocidi i druga sredstva za opštu upotrebu i održavanje higijene

Posebno izdvojena kategorija predmeta jesu detergentski, biocidi i druga sredstva za opštu upotrebu i održavanje higijene. Ovom odredbom je definisan njihov pojam, u koje svrhe se oni koriste ali i uslovi koje moraju ispunjavati.

Duvan, duvanski proizvodi i pribor za pušenje

Do sada najmanje pažnje je bilo posvećeno kontaminantima koji su korišćeni u duvanskoj industriji i za uzgoj duvana. Jedan od noviteta jesu uslovi koji proizvođači i distributeri moraju ispuniti prilikom stavljanja ovih proizvoda na tržište. Posebno je naglašen način označavanja ambalaže gde se neizbrisivo i lako uočljivo moraju videti informacije o proizvodu i deklaracija.

Sistem nadzora

Nadzor se vrši nad primenom zakona i drugih propisa koji uređuju bezbednost i zdravstvenu ispravnost predmeta opšte upotrebe. Nadzor vrši nadležno ministarstvo preko sanitarnih inspektora. Pod nadzorom su ustanovljene oblasti od značaja za predmete opšte upotrebe, nadzor se vrši nad

proizvodnjom, prometom, korišćenjem, monitoringom, uzorkovanjem, ovlašćenim laboratorijama. Takođe utvrđena su i prava i dužnosti sanitarnih inspektora.

Kaznene odredbe

Sankcije predviđene ovim zakonom spadaju u oblast privrednih prestupa i prekršaja. U zakonu su taksativno nabrojane odredbe za čije kršenje se izriču sankcije.

ZAKON O SUPSTANCAMA KOJE SE KORISTE U NEDOZVOLJENOJ PROIZVODNJI OPOJNIH DROGA I PSIHOTROPNIH SUPSTANCI

Potreba za unošenjem dopuna i izmena u ovaj zakon javila se tako što je neophodno bilo uskladiti osnovni tekst sa brojnim uredbama koje su donete u Evropskoj Uniji. Pošto se sam proces pristupanja EU odnosi na normativno usklađivanje sa njenim pravnim tekovinama tako i ovaj zakon mora pretrpeti izvesne izmene i dopune. Takođe, kako ovaj zakon datira iz 2005. godine, a veliki broj unutrašnjih propisa je donet nakon toga, stoga je neophodno i usklađivanje sa njima. Na kraju neophodno je izvršiti poboljšanje rešenja koja su sadržana u Zakonu o prekursorima.

Promene koje nam ovaj zakon donosi odnose se najpre na terminološko usklađivanje sa EU regulativama i definicijama, uvođenje nove kategorije prekursora, obrazovanje novih tela ali i način evidentiranja i kontrole supstanci koje su predmet ovog zakona.

Prethodno zakonsko rešenje predviđalo je klasifikaciju prekursora od tri kategorije, novim izmenama i dopunama uvodi se četvrta grupa prekursora u koju spadaju svi lekovi za humanu i veterinarsku upotrebu a koji sadrže efedrine, norefedrine i pseudoefedrine kao i njihove soli.

Zakonodavac predviđa obavezu Vlade da obrazuje Komisiju za prekursore droga, a jedan od novih zadataka koji će ova komisija imati jeste da izrađuje i ažurira smernice i uputstva za prekursore i supstance koji se nalaze van Spiska prekursora.

Promet prekursora na malo iz treće kategorije i prekursora iz četvrte kategorije dozvoljen je ukoliko je u skladu sa propisima. Promet na malo prekursora iz prve i druge kategorije nije dozvoljen.

Kako je neophodno usklađivanje sa domaćim propisima koji su doneti nakon osnovnog teksta ovog zakona, unete su izmene i dopune koje se odnose na propise kojima se regulišu hemikalije, zatim upis u Registar Agencije za privredne registre Srbije ali se i precizira radni status lica u proizvodnji prekursora svih kategorija. Takođe, predviđa se obaveza pravnog lica koje vrši proizvodnju ili promet na veliko prekursora četvrte kategorije da nadležnom Ministarstvu dostavi podatke o odgovornom licu.

Rokovi predviđeni za izdavanje dozvola za prekursore se skraćuju sa 90 na 60 dana a rok za izmenu i obnovu dozvole je 30 dana. Izdavanje dozvole za prekursore prve i druge kategorije izdaje nadležno Ministarstvo, a ministar propisuje obrazac i sadržinu zahteva za izdavanje dozvole za upotrebu prekursora.

Kada je reč o dozvoli za uvoz i izvoz prekursora svih kategorija, tu se najpre misli na dozvolu koje je pravno lice dobilo od nadležnog Ministarstva. Zakonom je preciziran postupak izdavanja i dobijanja dozvole kao i sadržina dozvole ali i podaci koji se dostavljaju Ministarstvu. Zahtev za dobijanje dozvole se može odbiti ukoliko se utvrdi da su podaci za izdavanje dozvole netačni ili ukoliko su prekursori zloupotrebjeni u nedozvoljenoj proizvodnji opojnih droga i psihotropnih supstanci. Rešenje o dozvoli izdaje ministar i ono je konačno.

Ministar rešenjem određuje referentnu laboratoriju koja će vršiti hemijsku analizu prekursora. Spisak svih pravnih lica koje mogu vršiti laboratorijske poslove objavljuje se u „Službenom glasniku“. Hemijsku analizu prekursora koje je neophodno oduzeti iz ilegalnih tokova vrši laboratorija Nacionalno – kriminalističkog centra.

Zakonodavac je propisao i obavezu obaveštavanja državnih organa o ilegalnoj proizvodnji i prometu prekursora kao i samu sadržinu tog obaveštenja, koja je precizirana u samom zakonu.

Za prestanak izdate dozvole za promet kao i za proizvodnju propisani su uslovi kao i rok za vraćanje dozvole kojoj je istekao rok.

Propisuje se neophodnost vođenja evidencije svih prekursora kao i sadržina koju ova evidencija mora da sadrži, kako bi se sprečila zloupotreba i njihovo korišćenje u nedozvoljene svrhe. Ovu evidenciju vodi pravno lice koje se bavi prometom ili proizvodnjom prekursora i ona može biti u elektronskom ili drugom obliku. S druge strane, Ministarstvo takođe vodi evidenciju u kojoj su sadržane sve izdate dozvole i saglasnosti. Pravno lice je dužno da podnosi godišnje izveštaje o prometu i proizvodnji prekursora nadležnom Ministarstvu čak i ukoliko nije bilo nikakvih transakcija u toku prethodne kalendarske godine.

Nadzor vrši nadležno Ministarstvo preko inspektora za psihoaktivne kontrolisane supstance i prekursore. Nadzor nad uvozom, izvozom i tranzitom supstanci koje se nalaze van spiska prekursora vrši organ nadležan za carinske poslove. Precizirani su poslovi koji su u nadležnosti inspektora.

Proširen je krug prekursora za koje su propisane kaznene odredbe kao i postupanje kada su prekursori predmet zloupotrebe ili krivičnog dela. Tada Vlada obrazuje Komisiju za kontrolu postupka uništavanja prekursora gde se oni tretiraju kao otpad.

Ministar imenuje članove komisije 30 dana nakon stupanja na snagu ovog zakona, a u roku od 6 meseci će doneti sve neophodne podzakonske akte.

ZAKON O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O BEZBEDNOSTI SAOBRAĆAJA NA PUTEVIMA

Četvrti put u poslednjih godinu dana Narodna skupština usvojila je izmene i dopune Zakona o bezbednosti saobraćaja na putevima.

Novim krugom izmena, precizirana je odredba koja reguliše način na koji vlasnik dokazuje da je određeno lice upravljalo njegovim vozilom. Naime, predviđeno je da vlasnik ima osam dana da pruži ne samo potpune i tačne podatke o identitetu lica kome je omogućio da upravlja njegovim vozilom, već će o tome morati da pruži i dokaz – overenu pisanu izjavu kojom lice čije je podatke dao vlasnik potvrđuje da je u određeno vreme upravljalo vozilom.

Dodatno, dopunama Zakona omogućeno je da se, u određenim slučajevima, uz dozvolu organa unutrašnjih poslova, pored utiskivanja broja šasije u cilju identifikacije vozila, utisne i broj motora.

Izmenama Zakona produženo je važenja potvrde o registraciji do promene vlasnika ili drugih podataka koji se registruju i to za pojedina vozilima na motorni pogon koja ispunjavaju zakonom propisane uslove (tehnička ispravnost), a koja su namenjena za obavljanje poljoprivrednih radova.

Konačno, do 02.09.2019. godine odložena je primena zakonske odredbe koja se odnosi na izdavanje probne vozačke dozvole. Predlagač zakona odlaganje obrazlaže potrebom da se ostvari ušteda u Budžetu na taj način što će se iskoristiti svi već odštampani obrasci pre početka upotrebe novih.

ZAKON O KONVERZIJI STAMBENIH KREDITA INDEKSIRANIH U ŠVAJCARSKIM FRANCIMA

Kako se usled kontinuiranog jačanja švajcarskog franka veliki broj građana koji su zaključili ugovore o kreditu u ovoj valuti suočio sa velikim problemima u njihovoj otplati, Vlada Srbije podnela je predlog zakona kojim će se korisnicima stambenih kredita indeksiranim u švajcarskim francima koji na dan stupanja zakona na snagu i dalje isplaćuju svoj kredit omogućiti da im se preostali deo duga (glavnica + dospele nenaplaćene kamate) konvertuje u evre nakon čega će tako dobijen iznos biti umanjen za 38% i na tako dobijen iznos primeniti odgovarajuća kamatna stopa. Troškove konverzije i umanjenja snose banke, s tim da od države mogu tražiti naknadu troškova u visini 15% iznosa dobijenog konverzijom. Budžetska izdvajanja predviđena za ovu namenu u sledećih pet godina iznosiće ukupno oko 11,7 milijardi dinara.

Sudski postupci koje korisnici i banke vode u vezi sa ovim kreditima, obustaviće se ukoliko korisnik prihvati zaključenje ugovora o konverziji duga, i svaka stranka snosiće svoje parnične troškove. Izvršni postupci će se u slučaju zaključenja ugovora takođe obustaviti a banka neće moći da traži naknadu dotadašnjih troškova izvršenja od klijenta.

Obrnuto, sudski i izvršni postupci će se nastaviti za one klijente koji sa bankom ne zaključe ugovor u zakonom predviđenom roku.

Klijenti kojima će banka ponuditi konverziju

Da bi se na pojedini ugovor o kreditu primenjivale odredbe ovog zakona neophodno je da budu ispunjeni sledeći uslovi:

- Otplata kredita je na dan stupanja na snagu zakona i dalje u toku;
- Pre stupanja zakona na snagu nije izvršena konverzija kredita u CHF u kredit u evrima;

Zakon će se primenjivati i na one korisnike kredita čiji je dug po kreditu je dospeo u celosti do dana stupanja na snagu zakona ali nije pokrenut postupak prinudnog izvršenja/vansudskog namirenja kao i na one kod kojih do dana stupanja na snagu zakona jeste pokrenut postupak prinudnog izvršenja/vansudskog namirenja, uključujući i slučajeve u kojima je nepokretnost koja je bila sredstvo obezbeđenja prodana, a dug nije izmiren u celosti.

Način sprovođenja konverzije i umanjenja duga

Banka kod koje je klijent otplaćuje kredit je dužna da svakom klijentu koji ispunjava uslove ponudi konverziju **preostalog duga** (glavnica + dospele nenaplaćene kamate na dan konverzije) u dug indeksiran u evrima.

Tako dobijen iznos umanjuje se za 38% i na taj umanjeni iznos primenjuje se kamatna stopa prema ponudi koja je važila na dan 31.03.2019. godine za kredite indeksirane u evrima koji su iste vrste i ročnosti i imaju isti tip kamatne stope (promenljiva ili fiksna) kao i stambeni kredit koji je predmet konverzije. Zakon precizira koja će se kamatna stopa primenjivati u slučajevima kada banka na dan 31.03.2019. godine banka nije imala takve ponude, s tim da, u svakom slučaju, promenljiva kamatna stopa ne može biti veća od 3,4 + tromesečni/šestomesečni EURIBOR dok fiksna kamatna stopa ne može biti veća od 4%.

Dostavljanje ponude i zaključenje ugovora

Banka je obavezna da u roku od 30 dana od dana stupanja zakona na snagu dostavi korisniku ponudu za zaključenje ugovora o konverziji i da uz to priloži indikativan obračun konverzije kredita (po kursu na dan slanja a primenom kamatne stope u skladu sa odredbama zakona) kao i predlog ugovora kojim se vrši konverzija sa novim planom otplate. Konačan tekst ugovora sporazumno utvrđuju banka i korisnik.

Ako prihvati konverziju, korisnik je obavezan da u roku od 30 dana od dana prijema ponude o tome obavesti banku i sa njom zaključi ugovor. Banka mu zatim dostavlja potpisani ugovor kojim se vrši konverzija i plan otplate po kursu za konverziju.

Neprihvatanje konverzije

Ukoliko korisnik ne obavesti banku u roku od 30 dana od dana dostavljanja da prihvata konverziju, otplata kredita nastaviće se u skladu sa ugovorom o kreditu. Sudski i izvršni postupci nastaviće se narednog dana nakon proteka roka od 30 dana.

Započeti sudski i drugi postupci

Svi parnični postupci čiji je predmet spora u vezi sa valutnom klauzulom kod ugovora o kreditu koji je predmet ovog zakona pokrenut do dana stupanja zakona na snagu, prekidaju se danom stupanja zakona na snagu. Zaključenjem ugovora o konverziji parnični postupak se obustavlja a svaka stranka snosiće svoje troškove.

Ukoliko klijent ne prihvati ponudu konverzije, protekom roka od 30 dana od dana dostavljanja ponude, sudski postupak će se nastaviti.

Izvršenje u postupku prinudnog izvršenja, odnosno postupku vansudskog namirenja u vezi sa napolatom potraživanja po osnovu ugovora o kreditu odlaže se od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Ukoliko klijent zaključi ugovor o konverziji, postupak izvršenja/vansudskog namirenja se obustavlja i banka ne može tražiti naknadu do tada nastalih troškova nastalih u sprovođenju izvršenja. Obrnuto, ukoliko klijent ne prihvati ponudu ugovora kojim se vrši konverzija, i postupak se nastavlja.

Sredstva obezbeđenja

Sva sredstva obezbeđenja uspostavljeni inicijalnim ugovorom o kreditu ostaju na snazi, što znači da neće biti potrebe da se ponovo uspostavlja obezbeđenje ili da se vrši novi upis u katastru ili drugim evidencijama. Ove odredbe obuhvataju i hipoteku i osiguranje kod Nacionalne korporacije za osiguranje stambenih kredita.

Pravo banke da od države zahteva naknadu dela troškova konverzije

Predlogom zakona predviđeno je da banka snosi troškove konverzije i umanjenja duga, s tim da od države može tražiti naknadu troškova u visini 15% iznosa dobijenog konverzijom (dakle, iznosa koji se dobije pre nego što se izvrši umanjenje od 38%).

Poreski tretman konverzije

Iznos umanjenja duga banci se u celosti priznaje kao poreski rashod. Dodatno, banka ima pravo na poreski kredit u visini od 2% od iznosa preostalog duga korisnika.

Prihod ostvaren konverzijom neće se oporezivati kao prihod korisnika.

ZAKON O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O BUDŽETSKOM SISTEMU

Zakon o budžetskom sistemu menjan je i dopunjavao poslednji put 2018. godine, međutim kako je neophodno izvršiti usklađivanje sa drugim zakonima unose se dopune. Zakon sa kojim se usklađuje je Zakon o predškolskom vaspitanju i obrazovanju čije su izmene i dopune usvojene februara ove godine. Usklađivanje se vrši na osnovu odredbe koja predviđa izjednačavanje osnovice za obračun i isplatu plata u predškolskim ustanovama sa platama u osnovnom obrazovanju i vaspitanju. Time se izjednačava visina plate zaposlenih u predškolskim ustanovama sa platama zaposlenih u ustanovama osnovnog obrazovanja.

ZAKON O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O PLANIRANJU I IZGRADNJI

Vlada Srbije, kao predlagač zakona, ističe se svi projekti koji predstavljaju linijske infrastrukturne objekte – putevi, pruge i sl. grade na velikim dužinama i na nekoliko hiljada katastarskih parcela. U cilju ubrzanja procesa izgradnje ovih objekata predložene su izmene i dopune Zakona o planiranju i izgradnji kako bi se omogućilo brže pribavljanje građevinske dozvole, odnosno, građevinska dozvola bi se izdala investitoru za celokupan projekat. Tako bi se izvođaču omogućilo da započne radove na delovima na kojima je završen postupak eksproprijacije, odnosno rešeni imovinsko-pravni odnosi, dok bi se na delovima na kojima nije završena eksproprijacija i procedure u katastru, iste rešavale paralelno sa izvođenjem radova, kako izvođač ne bi morao da čeka da sve procedure budu završene pre nego što pristupi izgradnji..

Definisanje privredno–industrijskog kompleksa i mogućnost odstupanja od planskog dokumenta prilikom formiranja građevinske parcele za njegovu izgradnju

Zakonom se definiše privredno–industrijski kompleks (celina koja se sastoji od više međusobno povezanih samostalnih funkcionalnih celina, odnosno katastarskih parcela, koje mogu imati različitu namenu u funkciji proizvodnih, neproizvodnih ili drugih privrednih delatnosti, odnosno proizvodnje energije) i predviđa da se prilikom njegovog građenja odnosno postavljanja, može formirati građevinska parcela koja odstupa od površine ili položaja predviđenih planskim dokumentom za tu zonu, pod uslovom da postoji pristup tom objektu radi održavanja i otklanjanja kvarova ili havarije na njima.

Izjava investitora da će pre izdavanja upotrebne dozvole rešiti imovinsko-pravne odnose na nepokretnosti biće relevantan dokaz o rešenim imovinsko-pravnim odnosima na zemljištu

Kao dokaz o rešenim imovinsko-pravnim odnosima na zemljištu, za izgradnju, dogradnju ili rekonstrukciju komunalne infrastrukture i linijskih infrastrukturnih i elektroenergetskih objekata, kao dokaz o rešenim imovinsko-pravnim odnosima na zemljištu, može se, umesto dokaza propisanih ovim zakonom, dostaviti i popis katastarskih parcela sa priloženim saglasnostima vlasnika, odnosno korisnika zemljišta odnosno izjave investitora da će pre izdavanja upotrebne dozvole rešiti imovinsko-pravne odnose na nepokretnosti.

Smanjene nadležnosti Republičke direkcije za imovinu

Ako je predmet sticanja samo zemljište ispod objekta izgrađenog u otvorenom stambenom bloku i stambenom kompleksu i to zemljišta koje je u javnoj svojini Republike Srbije, nadležni organ u postupku ozakonjenja na utvrđenu površinu zemljišta pribavlja saglasnost Republičke direkcije za imovinu Republike Srbije, što je novina koju donosi Zakon jer je prema važećem rešenju u ovom slučaju odlučivala Republička direkcija za imovinu, dok sad samo daje saglasnost.

Reviziona komisija sačinjavaće izveštaj sa merama koje se obavezno primenjuju pri izradi projekta za građevinsku dozvolu, a ne projekta za izvođenje kako je bilo predviđeno dosadašnjim rešenjem.

Izdavanje građevinske dozvole kod pojedinih vrsta objekata

Dopunama zakona predviđeno je da za izgradnju linijskih infrastrukturnih objekata građevinska dozvola može se izdati za više katastarskih parcela, odnosno delova katastarskih parcela uz obavezu investitora da pre izdavanja upotrebne dozvole, a na osnovu projekta preparcelacije, izvrši spajanje tih katastarskih parcela.

Pored toga, za izgradnju trafostanice unutar objekta, kao dokaz o odgovarajućem pravu smatra se i saglasnost investitora, odnosno vlasnika objekta. Po izgradnji objekta, deo zgrade u kome je izgrađena trafostanica, postaje samostalni deo zgrade u skladu sa propisima kojima je uređena materija održavanja zgrada.

Dodatno, građevinska dozvola će, na rizik investitora, moći da bude izdata i u slučaju da je u katastru upisana zabeležba koja je stupila na snagu i nakon stupanja na snagu Zakona o postupku upisa u katastar nepokretnosti i vodova („Službeni glasnik RS”, broj 41/18).

Mogućnost izdavanja građevinske dozvole za više katastarskih parcela/delova katastarskih parcela za izgradnju linijskih infrastrukturnih objekata

Dosadašnje pravilo da se građevinska dozvola izdaje se za ceo objekat, odnosno za deo objekta, ako taj deo predstavlja tehničku i funkcionalnu celinu, dopunjuje se mogućnošću izdavanja građevinske dozvole za više katastarskih parcela ili delova katastarskih parcela za izgradnju linijskih infrastrukturnih objekata.

Produženje važenja građevinske dozvole u slučaju da je izdata na osnovu izjave investitora da će pre izdavanja upotrebne dozvole rešiti imovinsko-pravne odnose na nepokretnost

Izmenama zakona omogućeno je da građevinska dozvola, izdata na osnovu izjave investitora da će pre izdavanja upotrebne dozvole rešiti imovinsko-pravne odnose na nepokretnost, može važiti do prijave radova svih delova objekta. Ovo je izuzetak od dosadašnjeg pravila da građevinska dozvola prestaje da važi ako se ne izvrši prijava radova u roku od tri godine od dana pravnosnažnosti rešenja kojim je izdata građevinska dozvola.

U slučaju da je građevinska dozvola izdata na osnovu pomenute izjave investitora, prijava radova se može podneti samo za deo objekta za koji je investitor dostavio dokaz o rešenim imovinsko-pravnim odnosima.

Poveravanje pojedinih poslova u vezi sa polaganjem stručnog ispita

Stručni ispit, koji je kao uslov za obavljanje određenih poslova propisan ovim zakonom, polaže se pred komisijom koju obrazuje ministar nadležan za poslove urbanizma i građevinarstva. Novina je da će administrativno-stručne i tehničke poslove u vezi sa polaganjem stručnog ispita ministarstvo moći ugovorom da poveri strukovnoj organizaciji ili udruženju.

Promene u organima odlučivanja Inženjerska komora Srbije

Umesto dosadašnjeg učešća srazmernog broju članova Komore, izmenama Zakona propisano je da svaka matična sekcija čiji predstavnici čine Skupštinu komore, delegira jednak broj svojih predstavnika.

Upravni odbor će imati 12 članova: šest će imenovati Ministarstvo a šest predstavnici matičnih sekcija, s tim da će predsednik i potpredsednik obavezno biti birani iz reda članova koje imenuje Ministarstvo. Ovo je značajna izmena imajući u vidu činjenicu da je do sada Upravni odbor Komore imao 11 članova od kojih je troje imenovalo Ministarstvo.

Vlada propisuje kriterijume za izradu dokumenata urbanističkog planiranja

Dopunama zakona u nadležnosti Vlade biće da bliže propisuje kriterijume za izradu dokumenata i urbanističkog a ne samo prostornog planiranja.

Ovaj zakon stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u Službenom glasniku, a podzakonski akti za sprovođenje zakona biće doneti u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu na snagu. Pored toga, predviđeno je da će važeći planski dokumenti koji su doneti pre 1. januara 1993. godine, prestati da važe po isteku 24 meseca od dana stupanja na snagu ovog zakona, a organi nadležni za njihovo donošenje obavezani su da u tom roku donesu novi planski dokument.

ZAKON O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ŽIČARAMA ZA TRANSPORT LICA

Vlada Srbije, kao predlagač Zakona o izmenama i dopunama Zakona o žičarama za transport lica, ističe da je izmena postojećih zakonskih rešenja potrebna kako zbog usklađivanja domaćeg zakonodavstva sa evropskim propisima tako i zbog preciznijeg definisanja termina, boljeg uređivanja rada žičara i bezbednosti.

Upravljač žičare

Dok je važećim zakonom predviđeno da upravljač žičare može da bude samo pravno lice, dopuna zakona biće omogućeno i preduzetniku da bude upravljač žičare.

Kao i prema važećem rešenju, upravljač će biti obavezan da organizuje i sprovede istragu o vanrednom događaju, s tim što se precizira da je on to obavezan isključivo ukoliko nastupi ozbiljna nesreća ili nesreća u radu žičare. Istražnu komisiju koja sprovodi istragu imenuje upravljač i u njoj moraju biti zastupljeni svi predstavnici subjekata na koje se odnosi vanredni događaj.

Izvršni radnik

Zakonom je izvršeno precizno definisanje vrste obrazovanja i obuke koju treba da završi izvršni radnik, odnosno, radnik koji obavlja poslove kojima neposredno učestvuje u radu/održavanju žičare ili specifične vučne instalacije.

Trasa žičare u naseljenom mestu

Ako se trasa žičare nalazi u naseljenom mestu ona mora ispunjavati posebne uslove koje će propisati nadležni ministar.

Veća samostalnost ministra saobraćaja u propisivanju uslova u ovoj oblasti

Izmenama i dopunama zakona u potpunosti su iz postupaka propisivanja zahteva za trasu žičare; propisivanja uslova za postrojenje žičare, stanice, stubove, temelje i drugu infrastrukturu kao i iz procedure propisivanja širine i visine bezbednosnog pojasa izuzeti ministar zaštite životne sredine i ministar nadležan za poslove šumarstva i lovstva (ministar poljoprivrede) bez čije saglasnosti, prema do sada važećem zakonskom rešenju, ministar građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture nije mogao da donosi propise u ovim oblastima.

Stručni pregled žičare

Dopunama zakona precizirano je da poslove stručnog pregleda žičare može obavljati isključivo stručno, pravno ili fizičko lice ovlašćeno od strane ministarstva nadležnog za poslove saobraćaja. Ministarstvo izdaje ovlašćenje na period od pet godina i za njega se plaća taksa u skladu sa Zakonom o republičkim administrativnim taksama.

Nakon obavljanja stručnog pregleda žičare sastavlja se izveštaj uz koji se obavezno prilažu dokumenta o izvedenim ispitivanjima, isprave o usaglašenosti i druga tehnička dokumentacija. Pozitivna ocena ispravnosti sadržana u izveštaju o stručnom pregledu dokaz je bezbednosti žičare.

Obavezan stručni pregled nakon ponovnog postavljanja žičare

U cilju obezbeđivanja višeg stepena bezbednosti putnika, izmenama i dopunama zakona uvedena je novina u skladu sa kojom će stručni pregled nakon ponovnog postavljanja žičare ili specifične vučne instalacije biti obavezan.

Copies of safety analysis certificates do not have to be stored at the location of the cableway installation

Umesto prethodne odredbe da se bezbednosna analiza, isprave o usaglašenosti i prateća tehnička dokumentacija koja se odnosi na bezbednosne komponente i podsisteme moraju biti podnete nadležnom državnom organu, a da se njihove kopije čuvaju na lokaciji postrojenja žičare, novim zakonskim rešenjem predviđeno je samo da ovi izveštaji moraju biti dostupni bez navođenja lokacije na kojoj se čuvaju njihove kopije.

Legalizacija žičara izgrađenih bez dozvole

Ukoliko žičara/specifična vučna instalacija nema upotrebnu dozvolu odnosno dozvolu za postavljanje objekta u smislu Zakona o planiranju i izgradnji, upravljač je dužan da pribavi pravnosnažnu ispravu i ispravu kojom se utvrđuje podobnost za upotrebu u skladu sa propisima kojima se uređuje legalizacija objekata.

ZAKON O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O PREVOZU PUTNIKA U DRUMSKOM SAOBRAĆAJU

Zakon o prevozu putnika u drumskom saobraćaju stupio je na snagu 2015. godine, a počeo je da se primenjuje 2017. godine. Nakon toga, zakon je dva puta menjan u 2018. godini. Poslednje izmene koje su unete odnosile su se na pružanje usluga u taksi prevozu i limo servisu (usluga iznajmljivanja vozila sa vozačem). Kako su nakon poslednjih izmena ovog zakona usvojene izmene i dopune Zakona o bezbednosti saobraćaja neophodno je izvršiti usklađivanje. Odredbe koje treba uskladiti se odnose na kvalifikacije i stručnu spremu koje bi vozač trebalo da ima ali je i neophodno izvršiti preciziranje pojedinih odredbi kako bi se izvršila jedinstvena primena propisa organa uprave.

Pojedine odredbe iz prethodnog zakonskog rešenja se brišu, među prvima se briše definicija licence, zatim se briše odredba koja upućuje privredna društva da vrše overu putnog naloga. Takođe, briše se i odredba koja je propisivala obavezu vozača da ima licencu za obavljanje poslova profesionalnog vozača.

Zakonodavac propisuje obavezu za svakog profesionalnog vozača da poseduje kvalifikacionu karticu ili sertifikat o stručnoj kompetentnosti za obavljanje poslova, kako bi mogao da obavlja poslove profesionalnog vozača.

U pogledu izgleda vozila, precizira se koja dužina vozila je odgovarajuća kao i obaveza posedovanja klima uređaja u vozilu. Do sada je ta odredba bila obavezna, ovim zakonom se smatra da je tako striktna odredba koja se odnosi na klima uređaje nepotrebna i neopravdana. Kada je reč o vozilima limo servisa, propisuje se obavezan broj sedišta koje ova vozila moraju da imaju. Precizirane su i odredbe po pitanju posedovanja tahografa i vrste motora u vozilu, kao i obavezno posedovanje kvalifikacione kartice ili vozačku dozvolu sa upisanim kodom „95“.

Propisana su i ovlašćenja ovlašćenih lica u autonomnoj pokrajini, opštinskoj odnosno gradskoj upravi, odnosno upravi nadležnoj za poslove saobraćaja za poslove inspeksijskog nadzora.

U pogledu kaznenih odredbi propisana je novčana kazna za vozače limo servisa koji upravljaju vozilima koja ne ispunjavaju propisane uslove. Takođe, jedna od novih kaznenih odredbi odnosi se i na neposredovanje kvalifikacionih kartica. Daje se mogućnost inspektorima ili komunalnom policajcu da kazni vozača kada ne zaustavi vozilo na znak stop tablice.

Odredbe ovog zakona će se primenjivati na postupke koji nisu okončani do dana stupanja na snagu ovog zakona.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije“, osim odredbi koje upućuju na kvalifikacionu karticu i vozačku dozvolu sa kodom „95“ koje stupaju 1. januara 2021. godine.

ZAKON O IZMENI ZAKONA O UPRAVLJANJU AERODROMIMA

Izmena Zakona se ogleda u izmeni jednog člana koji predviđa da operativne poslove u postupku sprovođenja Nacionalnog programa razvoja aerodroma, koje sprovodi ministarstvo nadležno za poslove saobraćaja, obavlja privredno društvo „Aerodromi Srbije“ d.o.o. U ranijem zakonskom tekstu je bilo navedeno i sedište u Beogradu, a uklanjanjem te reči je uvedena mogućnost da društvo koje obavlja operativne poslove promeni sedište.

Zakon stupa na snagu osmog dana od objavljivanja.

ZAKON O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA ZALOŽNOM PRAVU NA POKRETNIM STVARIMA UPISANIM U REGISTAR

Zakon o založnom pravu donet je 2003. godine i time se omogućilo funkcionisanje registra založnog prava koji je počeo nešto kasnije sa radom, 2005. godine. Zakon je menjan nekoliko puta nakon donošenja, a odredbe o registru su bile na snazi do 01.05.2013. godine kada su poslovi registra prešli u nadležnost Agencije za privredne registre. Upis založnog prava na pokretnim stvarima se ispostavilo kao dobar način obezbeđenja kredita bez predaje stvari u državinu. Međutim, pojavile su se izvesne pravne praznine i nejasne norme koje su se negativno odražavale na ujednačavanje prakse obezbeđenja. Pored toga, izraženi su zahtevi Svetske banke i Doing bussines liste za izmene ovog zakona i to najviše zbog Getting credit oblasti kako bi se stvorio jedinstveni pravni okvir a pravni promet učini sigurnijim. Takođe, jedan od zahteva Svetske banke je i da predmet zaloge bude opisan tako da je odrediv, ali ne mora sadržati precizirane podatke o svakom založenom predmetu.

Sadržina i forma ugovora se menja tako što se precizira njegova sadržina kao i pisana forma, što dovodi do terminološkog usklađivanja sa novonastalim promenama.

Odredba koja se odnosi na sticanje založnog prava se dopunjuje i određuje tako da založni poverilac koji je stekao pravo, bilo predajom stvari ili na neki drugi zakonom propisan način, može tražiti upis tog prava u Registar zaloge kako bi mogao da stekne pravo prvenstva naplate.

U pogledu određivanja šta može biti predmet založnog prava, član koji se odnosi na pokretne stvari se menja i dopunjuje kako bi se uskladio sa predlozima Doing bussines liste. Pod tim se misli da se

založno pravo može ostvariti kroz zbir pokretnih stvari. Pored ovog rešenja dodaje se i mogućnost zaloge na postojećim i budućim sredstvima posebnog bankovnog računa zalagodavca.

Precizirano je i založno pravo na potraživanju i određeno je tako da se ono ostvaruje na osnovu ugovora o zalozi potraživanja upisom u Registar, dok dužnik ne mora biti obavešten o zalaganju. Predmet založnog prava mogu biti i udeli.

Kako bi se popunila pravna praznina u delu zakona koje se odnosi na davanje ovlašćenja trećim licima, zakonodavac predlaže ko u tom slučaju može dati ovlašćenje, kome ono može dati, način odricanja kao i način upisivanja u Registar pokretnih stvari.

Red prvenstva se određuje tako da ukoliko postoje dva založna poverioca od kojih jedan ima državinu na založenoj stvari, a drugi poverilac upisano pravo zaloge u Registru, pravo prvenstva će imati onaj koji ima registrovano pravo zaloge. Vreme prijema zahteva upisa zaloge se računa u minutima, časovima i danima.

Početak namirenja se precizira tako što se predviđa obaveza založnog poverioca da dostavi obaveštenje svim založnim dužnicima o nameri namirenja svog dospelog potraživanja. Zatim se obaveštenje upisuje u Registar zaloge i time se čini javno dostupnim i vidljivim.

Kada postupak namirenja počne, poverilac nakon 30 dana od objavljivanja obaveštenja o namirenju ima pravo na preuzimanje predmeta u državinu. On svoje potraživanje može namiriti sudskim i vansudskim putem. U skladu sa tim propisan je poseban postupak za sticanje državnine na predmetu zaloge i to u vansudskom namirenju. Prilikom sprovođenja vansudskog namirenja poverilac dostavlja izvod iz Registra i ugovor o zalozi.

Poveriocu je pored ove mogućnosti data i mogućnost namirenja prodajom od strane suda. Ova odredba je precizirana tako da se mogućnost sticanja državnine omogućava samo onom poveriocu ukoliko je o njegovom namirenju sačinjena zabeležba.

Obaveštenje o mestu i vremenu vansudske prodaje objavljuje se na internet stranici Registra zaloge najmanje 15 dana pre održavanja prodaje.

U pogledu brisanja založnog prava predviđa se mogućnost brisanja na osnovu drugog dokumenta kojim se dokazuje da je potraživanje prestalo i time se briše ranija pravna praznina.

Zakonom je definisano da je Registar zaloge javni registar založnog prava na stvarima ali i pravima i navedeno je šta se sve upisuje u njega. Proširuje se nadležnost Registra tako što se mogu založiti i ugovori o prodaji pokretnih stvari radi obezbeđenja i time se preporuke Svetske banke i Doing bussines liste usvajaju zarad stvaranja jedinstvenog pravnog okvira.

Novina koju donosi ovaj zakon jeste uređivanje dostupnosti podataka i dokumentacije koja sadrži te podatke i oni mogu biti javno dostupni u skladu sa zaštitom podataka o ličnosti i poslovnom tajnom.

ZAKON O IZMENI I DOPUNI ZAKONA O POSTUPKU UPISA U KATASTAR NEPOKRETNOSTI I VODOVA

Razlozi za donošenje ovog Zakona se ogledaju u potrebi njegovog usklađivanja sa najnovijim izmenama i dopunama Zakona o planiranju i izgradnji, kako bi se brže i efikasnije izvršila promena u katastru nepokretnosti i vodova, a na osnovu projekata parcelacije i preparcelacije za potrebe eksproprijacije – i to pri izgradnji linijskih infrastrukturnih objekata i infrastrukturnih projekata od

posebnog značaja u oblasti niskogradnje. Na ovaj način je predviđeno da se ubrza početak izgradnje i omogući brže pribavljanje građevinskih dozvola za projekte od značaja za Srbiju i kako bi se stvorili uslovi za njihovu efikasnu realizaciju. Cilj donošenja zakona je stvaranje zakonskog okvira za adekvatno rešavanje problema u praksi u vezi sa projektima od velikog interesa za Srbiju, neophodnih za unapređenje infrastrukture i povezivanje građana.

Za objekte za koje je utvrđen javni interes za eksproprijaciju, postupak vođen i okončan a rešenje postalo pravnosnažno, nije dozvoljena zabeležba spora po bilo kom osnovu, kako ne bi uticala na izvršenje obaveza koje je Srbija preuzela potpisivanjem i potvrđivanjem međunarodnih sporazuma ili zaključivanjem ugovora iz njih proisteklih. Na osnovu toga, Srbija je u obavezi da nepokretnosti preda bez ikakvih tereta jer postojanje zabeležbi sprečava njihovo izvršenje, te rađa osnov za primenu sankcija predviđenih ugovorom za neizvršenje ugovorne obaveze. U tom smislu, izričito je propisano koje od zakonom navedenih zabeležbi ne mogu biti upisane kod nepokretnosti na kojima je pravo svojine upisano na osnovu pravnosnažnog rešenja o eksproprijaciji nepokretnosti ili pravnosnažnog rešenja o administrativnom prenosu nepokretnosti. U slučaju ovakvih zabeležbi koje su već upisane do stupanja na snagu ovog Zakona, brišu se danom njegovog stupanja na snagu na zahtev korisnika eksproprijacije iz rešenja o eksproprijaciji/administrativnom prenosu. One se prenose na nepokretnost koja se daje u svojinu/susvojinu na ime naknade ekspropisane nepokretnosti, odnosno na drugu ličnu imovinu odgovarajuće vrednosti.

U redosledu odlučivanja o upisu u katastar, prioritet se daje upisu na osnovu propisa koji uređuju eksproprijaciju, pa zatim, kao i u ranijem zakonskom rešenju, upisu zabeležbe rešenja o izvršenju donetog na osnovu ugovora o hipoteci i založne izjave ako su prethodno upisane, osim ako postoje nerešeni predmeti upisa po pravnosnažnim sudskim odlukama i zahtevima koji su prethodili upisu.

Postupci koji su započeti do dana stupanja na snagu ovog Zakona, biće okončani u skladu sa propisima po kojima su i započeti.

Zakon stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja.

ZAKON O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O STRANCIMA

Zakon uređuje ulazak stranaca u Srbiju i njihov boravak, u skladu sa Ustavom. Razlog donošenja Zakona je ostvarenje prava na zapošljavanje stranaca na osnovu izdate vize za duži boravak, u skladu sa odgovarajućim propisima. Ovaj Zakon ima za cilj da olakša proceduru izdavanja radne dozvole strancima u Srbiji, da omogući izdavanje odobrenja za privremeni boravak elektronskim putem, a uvodi jedinstveno upravno mesto za podnošenje objedinjenog zahteva za boravak i dozvolu za rad stranaca.

Proširuje se član koji reguliše vizu za duži boravak tako da predviđa da stranac kome je izdata ova viza po osnovu zapošljavanja ostvaruje pravo na zapošljavanje u skladu za zakonom koji tu oblast uređuje. Uvodi se obaveza da, u slučaju da mu poslovno angažovanje u Srbiji traje duže od važenja vize za duži boravak, pre njenog isteka podnosi zahtev za odobrenje privremenog boravka.

Obaveza diplomatsko-konzularnog predstavništva jeste da pribavi saglasnost MUP pre izdavanja vize, i više nije uslovljeno predviđenošću aktom Vlade koji utvrđuje listu država za čije državljanke je neophodno pribavljanje saglasnosti za izdavanje vize.

Izdavanje vize precizira obavezu stranca kome je viza izdata da u Srbiji boravi u skladu sa svrhom i osnovom njenog izdavanja. Zakon uvodi mogućnost odobravanja privremenog boravka stranca dužeg od 90 dana određenim kategorijama stranaca bez obzira na osnov odobrenja, a kriterijume za to utvrđuje Vlada.

Uvodi se mogućnost podnošenja zahteva za privremeni boravak ili njegovo produženje elektronskim putem, za koje bliže uslove propisuje ministar nadležan za unutrašnje poslove. Zahtev za privremeni boravak stranac može uputiti kada zakonito boravi u Srbiji bez potrebne vize ili sa vizom za duži boravak (raniji rok od 90 dana od dana poslednjeg ulaska je izostavljen), a zahtev može biti upućen elektronski ili iz inostranstva.

Novinu u Zakonu predstavlja mogućnost podnošenja objedinjenog zahteva za odobrenje/produženje privremenog boravka stranca i dozvole za rad, lično ili elektronskim putem na propisani način, uz plaćanje takse. Dodatne uslove sporazumno propisuju ministar nadležan za unutrašnje poslove i ministar nadležan za poslove zapošljavanja. Briše se obaveza stranca sa izdatom vizom za duži boravak po osnovu rada u Srbiji, a za koji je neophodna radna dozvola, da po ulasku u Srbiju podnosi zahtev za privremeni boravak.

Zakon proširuje definiciju uže porodice u kontekstu privremenog boravka po osnovu spajanja porodice, a izuzetne okolnosti omogućavaju da se članom uže porodice obuhvati širi krug srodnika od onih po pravoj liniji.

Pravo stranaca na ličnu kartu se proširuje i na članove porodice lica koje je član diplomatskog/konzularnog predstavništva strane države ili druge misije sa diplomatskim statusom, sa kojima živi u zajedničkom domaćinstvu. Predviđene su različite vrste posebnih ličnih karata, lica kojima se izdaju, bliže određeni podaci koje sadrže i podaci u vezi zahteva za izdavanje. Ministar nadležan za unutrašnje poslove i dalje je zadužen za propisivanje izgleda obrazaca i postupak izdavanja ličnih karata za strance i privremene lične karte, dok su ministru nadležnom za spoljne poslove proširena zaduženja i na izgled obrasca zahteva za izdavanje posebne lične karte, uz njen obrazac i postupak njenog izdavanja.

Podaci o ličnosti stranaca i sa njima povezanih lica koje ministarstvo nadležno za spoljne poslove prikuplja i obrađuje prošireno je na dodatne podatke sadržane u izdatim posebnim ličnim kartama za strance.

Novčane kazne su predviđene za novi prekršaj stranaca – ako borave u Srbiji suprotno svrsi/osnovu zbog kojeg je izdata viza, dok se zaštitna mera udaljenja stranaca sa teritorije Srbije sada može izreći za sve prekršaje. Briše se prekršajna odredba koja se odnosila na neispunjenje obaveze stranca da nakon ulaska u Srbiju na osnovu vize za duži boravak izdate po osnovu rada za koji mu je potrebna radna dozvola podnese zahtev za odobrenje privremenog boravka.

Iz dela prelaznih i završnih odredaba, briše se odredba koja je predviđela donošenje uredbe kojom se utvrđuje lista država za čije državljanke je neophodno pribaviti prethodnu saglasnost MUP za izdavanje vize. Takođe, briše se obaveza Vlade da u roku od 6 meseci donese akt kojim se uređuje cena obrasca navedenih vrsta nalepnica i obrazaca.

Predviđa se da Vlada utvrdi kriterijume za određivanje kategorije i same kategorije stranaca, u skladu sa Zakonom; ministar nadležan za unutrašnje poslove uslove za podnošenje zahteva za privremeni boravak elektronskim putem; ministar nadležan za spoljne poslove izgled obrasca zahteva za izdavanje posebne lične karte; a zajednički ministar za unutrašnje poslove i ministar za poslove zapošljavanja sporazumno izgled i sadržinu obrazaca, sve u roku od 6 meseci od stupanja na snagu zakona.

Zakon stupa na snagu 8 dana od objavljivanja, uz odloženu primenu odredaba koje se odnose na vizu za duži boravak na osnovu zapošljavanja, pribavljanje saglasnosti MUP pre izdavanja vize, boravak u Srbiji u skladu sa svhom vize, kategorije stranaca i elektronsko podnošenje zahteva do 01.01.2020, odnosno 01.12.2020. za objedinjene zahteve za privremeni boravak i dozvolu za rad.

ZAKON O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZAPOŠLJAVANJU STRANACA

Zakon o zapošljavanju stranaca donet je 2014. godine, nakon toga menjan je i dopunjavan 2017. i 2018. godine. Nove izmene i dopune koje se unose u ovaj zakon odnose se na pojednostavljenu proceduru izdavanja dozvole za rad strancima. Izmenama se objedinjava postupanje Nacionalne službe za zapošljavanje prilikom pribavljanja saglasnosti i mišljenja od nadležnih ministarstava kada se produžava radna dozvola za kretanje u okviru privrednog društva. Predloženim izmenama Nacionalna služba za zapošljavanje mišljenja i saglasnosti pribavlja po službenoj dužnosti i time se poslodavcu olakšava postupak produžavanja radne dozvole. Ovaj zakon se usaglašava sa zakonom o strancima koji omogućava pojednostavljeno pribavljanje boravišne dozvole i vize za rad. Poslodavac može pokrenuti postupak izdavanja dozvole za rad tokom trajanja postupka izdavanja boravišne dozvole i radne vize i pre nego što stranac dođe u Srbiju.

Kada je reč o zapošljavanju stranaca ono je moguće pod uslovima da stranac ima vizu za duži boravak po osnovu zaposlenja, odobrenje za privremeni boravak ili dozvolu za rad.

Radna dozvola koja je izdata na osnovu vize za duži boravak traje isto koliko traje i viza. Radna dozvola se može izdati i strancu koji poseduje vizu za duži boravak na osnovu zapošljavanja.

Radna dozvola za upućena lica, radna dozvola za kretanje unutar privrednog društva i radna dozvola za samozapošljavanje se mogu izdati i strancu koji poseduje vizu za duži boravak po osnovu zapošljavanja.

Jedan od noviteta koji ovaj zakon predviđa jeste i to da Nacionalna služba za zapošljavanje pribavlja saglasnosti i mišljenja od nadležnih ministarstava po službenoj dužnosti kako bi se postupak izdavanja radnih dozvola pojednostavio.

Produžava se i rok za zahtev za izdavanje radnih dozvola i to na 60 dana pre isteka roka važenja prethodne dozvole.

Ministar je u obavezi da u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona donese sve podzakonske akte i uskladi ih sa ovim zakonom.

Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u Službenom glasniku.

MAJ 2019

ZAKON O IZMENAMA I DOPUNI ZAKONA O ODUZIMANJU IMOVINE PROISTEKLOG IZ KRIVIČNOG DELA

Zakon o oduzimanju imovine proistekle iz krivičnog dela donet je 2013. godine a zatim je menjan 2016. godine. Kako je Krivični zakonik menjan 2016. godine u pogledu XXII glave koja reguliše krivična dela protiv privrede, neophodno je izvršiti izmene i dopune koje korespondiraju sa tim.

Izmene se najpre odnose na dopunu člana u kom se nabrajaju krivična dela. Pod tim se misli na formulaciju krivičnih dela koja nastaju u vezi sa privredom a novina su iz Krivičnog zakonika.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije“.

ZAKON O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O IZVRŠENJU KRIVIČNIH SANKCIJA

Razlog donošenja ovog Zakona je proširenje nadležnosti sudija za izvršenje krivičnih sankcija (u skladu sa Akcionim planom za Poglavlje 23), kao i usklađivanje radnopravnih odredaba koje se odnose na lica zaposlena u upravama za izvršenje krivičnih sankcija.

U nadležnosti ministra nadležnog za poslove pravosuđa je predviđeno, pored donošenja propisa koji uređuje rad Centra za obuku Uprave za izvršenje krivičnih sankcija, i organizovanje i sprovođenje obuke, stručnog osposobljavanja i usavršavanja.

Precizirani su kriterijumi koji se odnose na obrazovanje lica koje može biti postavljeno za direktora Uprave za izvršenje krivičnih sankcija i to da mora imati završen pravni fakultet na studijama drugog stepena uz detaljnije određene vrste studija, dok se zahtev za radno iskustvo od 9 godina u struci (opštije postavljen uslov u odnosu na raniju zakonsku odredbu koja je predviđala iskustvo u poslovima izvršenja krivičnih sankcija, pravosuđu ili advokaturi) precizira da je najmanje 7 na rukovodećim mestima.

IZVRŠENJE KAZNE ZATVORA DO GODINU DANA U PROSTORU U KOM LICE STANUJE

Novinu u Zakonu predstavlja postupak po molbi za izvršenje kazne zatvora u prostorijama u kojima osuđeno lice stanuje, koja se može podneti nakon pravosnažnosti presude do početka izdržavanja kazne ukoliko je izrečena kazna zatvora do jedne godine. Predviđen je postupak po molbi za njeno izvršenje, uz obavezno vođenje računa o ostvarivanju svrhe kažnjavanja, okolnostima njenog izvršenja, primeni dodatnih mera nadzora, uz žalbeni postupak protiv odluke suda i shodnu primenu zakona koji uređuje izvršenje vanzavodskih sankcija i mera.

Raspoređivanje osuđenog na kaznu zatvora ili na izdržavanje ostatka kazne koje ne prelazi 1 (izuzetno 2) godinu više ne podrazumeva njeno izdržavanje u okružnom zatvoru, već pravilo.

Upošljavanje osuđenih lica

Zakon predviđa da odluku o upošljavanju osuđenih lica donosi upravnik Zavoda na predlog stručnog tima.

Pored ranije mogućnosti rada na radnom mestu pod određenim uslovima po odluci direktora Uprave, Zakon precizira postupak i uslove odobrenja rada na radnom mestu van Zavoda po odluci suda uz predlog upravnika Zavoda, a na inicijativu osuđenog, kao i opoziv odobrenja. Predviđene su i okolnosti koje se tiču ugovora i zarade – njen iznos, kao i da je oslobođena plaćanja poreza i doprinosa.

Disciplinska mera upućivanja u samicu

Izmene Zakona se odnose i na disciplinsku meru upućivanja osuđenog u samicu u smislu da se obavezan lekarski pregled vrši odmah nakon započinjanja disciplinske mere upućivanja, a ne kao u ranijoj verziji zakona - pre. Ukoliko pregled ukaže da ovakva mera utiče na zdravstveno stanje osuđenika, njeno izvršenje se prekida dok oni ne prestanu, posle čega se ponovo vraća u samicu.

Zakon uvodi shodnu primenu odredaba Krivičnog zakonika i Zakonika o krivičnom postupku u vezi sa disciplinskim postupkom, utvrđivanjem odgovornosti i mera koje donosi ministar nadležan za poslove pravosuđa, a koje nisu predviđene ovim Zakonom.

Mogućnost prevremenog otpusta za kazne do godinu dana

Pored mogućnosti prevremenog otpusta na osnovu odluke direktora Uprave sa izdržavanja kazne do 6 meseci, sudija za izvršenje može po predlogu upravnika Zavoda otpustiti osuđenog najviše 12 meseci pre isteka kazne, ako je izdržana jedna polovina kazne zatvora, a zbog teške bolesti, teškog invaliditeta ili starosti, pod uslovom da bi dalje izdržavanje kazne predstavljalo nehumano postupanje.

Predviđen je postupak koji pokreće upravnik Zavoda, obaveza osuđenog da dostavlja dokaze o zdravstvenom stanju, a odluka može biti opozvana u slučaju utvrđivanja nepostojanja ili prestanka razloga za prevremeno otpuštanje.

Zvanja, obrazovanje i usavršavanje zaposlenih u Upravi

Zakon unosi izmene u delu koji se odnosi na zvanja zaposlenih u Upravi, na poseban stručni ispit i stručno usavršavanje. U odnosu na zvanja zaposlenih u Upravi, Zakon predviđa podelu radnih mesta na položaje, krivično izvršna radna mesta, radna mesta za obavljanje poslova u službi za obezbeđenje i izvršilačka radna mesta. Krivično izvršna radna mesta i radna mesta za obavljanje poslova u službi za obezbeđenje podrazumevaju poslove primene propisa u vezi izvršenja sankcija i razvrstavaju se na posebna zvanja na način kako je predviđeno Zakonom u odnosu na stepen obrazovanja. Predviđeni su uslovi koje je potrebno da ispuni radno mesto kako bi bilo razvrstano u posebno zvanje, dok Vlada bliže uređuje razvrstavanje radnih mesta u zvanja, poslove, merila i sistematizaciju. Na preostala radna mesta – položaje i izvršilačka radna mesta primenjuju se propisi kojima se uređuju radna mesta državnih službenika.

Zakon predviđa obavezu polaganja posebnog stručnog ispita za obavljanje poslova u službi za obezbeđenje na određenim radnim mestima i uslove koje je neophodno ispuniti. Ispitnu komisiju obrazuje direktor Uprave. Obuke, stručno osposobljavanje i usavršavanje zaposlenih sprovode predavači određeni od strane direktora Uprave (raniji zakon je predviđao komisiju koju obrazuje ministar nadležan za poslove pravosuđa). Zakon predviđa uslove koje moraju da ispune članovi ispitne komisije i predavači. Bliže određenje obuke i stručnog osposobljavanja i usavršavanja, uslove, evidencije, uverenja (o završenoj obuci) i potvrde (o osposobljavanju i usavršavanju), izgled obrazaca propisuje ministar nadležan za poslove pravosuđa.

Predviđeno je za koja lica Centar za obuku sprovodi programe obuke, osposobljavanja i usavršavanja, uključujući i zaposlene u drugim državnim organima. Programe obuke izrađuje Nastavno veće Centra za obuku, čiji je sastav takođe obuhvaćen Zakonom. Direktor Centra za obuku daje predlog direktoru Uprave za plan sprovođenja programa obuka, osposobljavanja i usavršavanja, koji ga donosi.

Iz Zakona se eliminiše odredba koja je licima u Upravi kojima se staž osiguranja računa u uvećanom trajanju predviđala uvećanje koeficijenta do 30% srazmerno stepenu uvećanja staža osiguranja.

Zakon predviđa okončanje stručnih ispita u skladu sa prethodnim zakonom, oslobođenje zapovednika sa položenim ispitom od polaganja ispita za mlađeg zapovednika, kao i rokove za donošenje podzakonskih akata predviđenih Zakonom.

Stupanje na snagu

Zakon stupa na snagu 8. dana od objavljivanja.

ZAKON O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONIKA O KRIVIČNOM POSTUPKU

Zakonik o krivičnom postupku donet je 2011. godine, od tada je pretrpeo mnogobrojne promene a poslednja je bila 2014. godine. Promene koje su usledile 2019. godine iz oblasti Krivičnog zakonika kojima se uvodi krivična sankcija kojom se predviđa mogućnost doživotnog zatvora za najteža krivična dela dovele su do potrebe da se izvrše izmene i dopune ovog zakonika. Pored toga vrši se usklađivanje i sa ranijim promenama odredaba Krivičnog zakonika iz 2016. godine u pogledu glave XXII koja reguliše privredna krivična dela.

Sastav sudskih veća

Prva novina koju zakonodavac predviđa odnosi se na sastav suda, odnosno sastav sudskih veća. Kako su do sada sudili za krivična dela do 40 godina kazne zatvora, uvođenjem doživotne kazne zatvora sada spada u nadležnost istog sastava sudskih veća. Naime, u prvom stepenu sude dvoje sudija i troje sudija porotnika za krivična dela za koje je predviđena krivična sankcija zatvora do 40 godina ili kazna doživotnog zatvora. Isti princip je i za drugostepeni postupak i apelacioni postupak gde veće od petoro sudija sudi za gorenavedena krivična dela.

Krivična dela protiv privrede

Kako je 2016. godine Krivični zakonik menjan u pogledu glave XXII kojom je regulisana oblast privrednih krivičnih dela neophodno je izvršiti izmene u skladu sa tim. Kada je reč o izmenama koje se odnose na proveru računa i sumnjivih transakcija dodaju se nova krivična dela i to u pogledu primanja i davanja mita u obavljanju privredne delatnosti.

Posebne dokazne radnje

U pogledu glave koja se odnosi na posebne dokazne radnje, zakonodavac vrši usklađivanja sa krivičnim zakonikom u pogledu krivičnih dela protiv privrede. Stoga vrši preciziranje ove odredbe i dodaje krivična dela na koje je moguće primeniti posebne dokazne radnje.

Sporazum o svedočenju osuđenog

Ovom odredbom predviđeno je kojim licima je moguće dati mogućnost zaključenja sporazuma o svedočenju sa tužiocem. Međutim za osuđenog saradnika ne mogu biti predložena lica koja su bila organizatori organizovane kriminalne grupe, osuđena na kaznu zatvora od četrdeset godina ili kaznu doživotnog zatvora.

Izjavljivanje, odricanje i odustanak od žalbe

U skladu sa novouvedenim promenama, odredbe koje se odnose na žalbe se usklađuju sa tim koja grupa lica ih može izjaviti. Time je predviđeno da branilac i ostala zakonom predviđena lica mogu

izjaviti žalbu i bez saglasnosti lica koja su osuđena na kaznu zatvora od 30 do 40 godina ili doživotne kazne zatvora. Takođe, optuženi na kaznu zatvora od 30 do 40 godina zatvora ili na doživotnu kaznu zatvora se ne može odreći prava na žalbu niti odustati od nje.

Stupanje na snagu

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije“.

ZAKON O IZMENAMA I DOPUNAMA KRIVIČNOG ZAKONIKA

Do izmena i dopuna Krivičnog zakonika Republike Srbije dolazi usled inicijative Fondacije Tijana Jurić, kao i iz potrebe da se propišu pravila za strožije kažnjavanje učinilaca krivičnih dela kada su u pitanju povratnici i višestruki povratnici.

Fondacija Tijana Jurić podnela je 9. novembra 2017. godine Narodnoj skupštini, narodnu inicijativu za izmene i dopune Krivičnog zakonika koju je podržalo 158.460 građana Republike Srbije. Ovom inicijativom predloženo je uvođenje kazne doživotnog zatvora za najteža krivična dela protiv života i tela i krivična dela protiv polne slobode u slučajevima kada je usled izvršenja dela nastupila smrt deteta, maloletnog lica, bremenite žene ili nemoćnog lica. Istom inicijativom predloženo je i da se u ovim slučajevima isključi mogućnost uslovnog otpusta.

Imajući u vidu gorenavedene razloge za izmene Krivičnog zakonika, kao svrha kažnjavanja, pored specijalne i generalne prevencije, kao i izražavanja društvene osude za krivično delo, izmenama i dopunama se propisuje i „ostvarivanje pravednosti i srazmernosti između učinjenog dela i težine krivične sankcije“.

Kazna doživotnog zatvora

Usled toga, pored postojećih kazni oduzimanja vozačke dozvole, rada u javnom interesu, novčane kazne i kazne zatvora, uvodi se i kazna doživotnog zatvora, koja se ne može izreći licu koje u trenutku izvršenja krivičnog dela nije navršilo dvadeset jednu godinu života. Ovom kaznom doživotnog zatvora u potpunosti se zamenjuje postojeća kazna zatvora koja je bila predviđena za najteža krivična dela i najteže oblike krivičnih dela – kazna zatvora od trideset do četrdeset godina.

Uslovni otpust i kazna doživotnog zatvora

Predviđenim izmenama i dopunama Krivičnog zakonika propisano je i da se mogućnost uslovnog otpusta u slučajevima koji se odnose na učinioca koji je osuđen na kaznu doživotnog zatvora ostvaruje posle dvadeset sedam godina zatvora. U onim slučajevima u kojima uslovni otpust nije isključen, osuđenom na kaznu doživotnog zatvora predviđeno je da uslovni otpust traje deset godina od dana kada je uslovno otpušten.

Nadalje je propisano da sud ne može uslovno otpustiti osuđenog za sledeća krivična dela:

- teško ubistvo učinjeno prema detetu ili bremenitoj ženi;
- silovanje, kada je usled silovanja nastupila smrt lica prema kom je ovo delo učinjeno ili ako je delo učinjeno prema detetu,

- obljava nad nemoćnim licem, kada je usled ovog krivičnog dela nastupila smrt lica prema kome je delo izvršeno;
- obljava sa detetom, kada je usled ovog krivičnog dela nastupila smrt deteta;
- obljava zloupotrebom položaja, kada je usled ovog krivičnog dela nastupila smrt deteta.

Strožije kažnjavanje povratnika u vršenju krivičnih dela

Imajući u vidu da je jedan od razloga za izmene i dopune Krivičnog zakonika i strožije kažnjavanje povratnika u vršenju krivičnih dela, propisano je da sud raniju osudu za umišljajno krivično delo uzima kao otežavajuću okolnost u slučajevima ako od ranije osude ili izdržane kazne nije proteklo pet godina. U ovakvim slučajevima povrata, predviđa se da sud neće moći da izrekne kaznu ispod granice propisane zakonom ili blažu vrstu kazne, izuzev ako zakon predviđa da se kazna može ublažiti ili ako se učinilac može osloboditi od kazne, a sud ga ne oslobodi od kazne.

U pogledu višestrukog povrata, propisano je da sud za krivično delo sa umišljajem, za koje je propisana kazna zatvora mora izreći kaznu iznad polovine raspona propisane kazne pod sledećim uslovima: 1) ako je učinilac ranije dva ili više puta osuđen za krivična dela učinjena sa umišljajem na zatvorsku kaznu od najmanje jedne godine; 2) ako od dana otpuštanja učinioca sa izdržavanja izrečene kazne do izvršenja novog krivičnog dela nije proteklo pet godina.

Ublažavanje kazne - ograničenja

Pored toga, u pogledu instituta ublažavanja kazne, propisano je da se ona, pored već postojećih izuzetaka kada se ne može ublažiti, ne može ublažiti ni u slučajevima koji se odnose na krivično delo neovlašćene prodaje i stavljanja u promet supstanci ili preparata koji su proglašeni za opojne droge, kao i u slučajevima kada je ovo delo izvršeno do strane grupe, organizovane kriminalne grupe ili kada je učinilac ovog dela organizovao grupu preprodavaca i posrednika. Novim izmenama Krivičnog zakonika, ublažavanje kazne nije moguće ni prema licu koje je ranije osuđivano za isto ili istovrsno krivično delo.

U skladu sa pooštavanjem propisanih kazni zatvora, uslovna osuda se, nakon izmena i dopuna Krivičnog zakonika neće moći izreći za krivična dela za koja se može izreći kazna zatvora u trajanju od osam godina ili teža kazna.

Predviđenim izmenama takođe je propisano da krivično gonjenje i izvršenje kazne ne zastarevaju za pojedina krivična dela protiv čovečnosti i drugih dobara zaštićenih međunarodnim pravom (ratni zločini iz čl. 370 – 375. Krivičnog zakonika), ali i za sva krivična dela za koja je propisana kazna doživotnog zatvora.

Ostala krivična dela i kazne

Pored već navedenih izmena koje se odnose na uvođenje doživotne kazne zatvora za pet krivičnih dela za čije oblike je podneta inicijativa Fondacije Tijana Jurić i druga krivična dela pretrpela su izmene, posebno ona koja se odnose na neovlašćenu proizvodnju i stavljanje u promet opojnih droga, njihovo neovlašćeno držanje, kao i omogućavanja uživanja opojnih droga. Ova dela su izmenjena tako da su ili podignute zaprećene kazne ili propisani kvalifikovani oblici ovih krivičnih dela koja su izvršena prema deci, maloletnim ili licima koja imaju mentalni invaliditet ili koja su izvršila lica koja su lekari, socijalni radnici, sveštenici, nastavnici ili vaspitači i slično.

Imajući u vidu da je izmenama i dopunama Krivičnog zakonika propisano uvođenje doživotne ka-

zne zatvora i da usled toga kazna od trideset do četrdeset godina prestaje da postoji u našem pravnom sistemu, kazna doživotnog zatvora propisana je i za druga krivična dela – ubistvo predstavnika najviših državnih organa, kao i za slučajeve drugih teških dela protiv ustavnog uređenja i bezbednosti zemlje i za krivična dela genocida, zločina protiv čovečnosti, kao i težih oblika ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, ratnog zločina protiv ranjenika i bolesnika, ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika i drugih ratnih zločina. Isto tako, ova kazna zatvora propisana je i za krivična dela terorizma i za sva ostala krivična dela gde se kao glavna kazna mogla izreći kazna zatvora od trideset do četrdeset godina.

Nova krivična dela

Na kraju, izmenama i dopunama Krivičnog zakonika propisano je i novo krivično delo – napad na advokata, gde je propisana kazna zatvora do tri godine za ona lica koja napadnu advokata ili člana njegove porodice, a u vezi sa obavljanjem advokatske službe. Pored toga, propisani su i oblici ovog krivičnog dela koji se odnose na nanošenje lakih telesnih povreda usled izvršenja ovog dela, kao i uništenja ili oštećenja imovine advokata ili člana njegove porodice.

Usled obaveze usklađivanja sa međunarodnim preporukama u oblasti borbe protiv pranja novca i finansiranja terorizma, izmenama i dopunama Krivičnog zakonika predviđeno je i preciziranje krivičnog dela iz čl. 393. Krivičnog zakonika – finansiranje terorizma.

Stupanje na snagu

Imajući u vidu nivo promena koje se predviđaju izmenama i dopunama Krivičnog zakonika, produžen je rok za početak primene ovih izmena pa bi predložene izmene i dopune trebalo da stupe na snagu 1. decembra 2019. godine.

Zakon o sprečavanju korupcije

Oblast borbe protiv korupcije regulisana je Zakonom o Agenciji za borbu protiv korupcije iz 2008. godine, koji uređuje nadležnost Agencije za borbu protiv korupcije. Potreba za njegovim unapređenjem javila se i u okviru pregovora o pristupanju Srbije Evropskoj uniji (Akcioni plan za Poglavlje 23, u daljem tekstu AP 23). Jedna od mera za unapređenje predviđa donošenje novog zakona koji proširuje ovlašćenja i kapacitete Agencije, vrši profesionalizaciju kadrova i predviđa nova zakonska rešenja* (videti napomenu na kraju teksta). Dodatni razlog za donošenje Zakona obuhvata neophodnost preciziranja odredaba koje se najpre odnose na sukob interesa, kumulaciju javnih funkcija, prijavljivanje imovine i prihoda funkcionera, kao i uređenja oblasti delovanja Agencije.

Prvobitni rok za usvajanje novog zakona je bio IV kvartal 2015. godine, ali je revizijom AP 23 odložena za III kvartal 2016. godine, što nije ispunjeno. Nacrt Zakona je objavljen tek jula 2018. i izmenjen u dva navrata - u avgustu 2018. i početkom 2019, nakon čega je ušao u skupštinsku proceduru u maju 2019. godine.

Prilikom donošenja ovog zakona izvršeno je i usklađivanje sa strateškim dokumentima iz oblasti korupcije. Jedini problem koji se javlja je što su Strategija za borbu protiv korupcije i prateći Akcioni plan istekli. Izvršeno je i usklađivanje sa GRECO preporukama, koje ukazuju na potrebu preciziranja sukoba interesa, kao i na potrebu omogućavanja pristupa podacima funkcionera, mogućnost slanja anonimnih predstavlki građana i vođenje evidencije svih krivičnih prijava/prekršaja/disciplinskih postupaka.

Jedan od problema koji se javlja u toku postupka donošenja ovog zakona jeste i nepoštovanje prve

GRECO preporuke koja upozorava na izbegavanje donošenja zakona po hitnom postupku.

Osnovne odredbe

U prvom poglavlju određuje se predmet zakona ali se definiše i značenje ključnih odredbi, uključujući pojam korupcije, organa javne vlasti, javnog funkcionera i drugih. Posebno je važno skrenuti pažnju na definisanje termina javnog funkcionera, gde se za razliku od prethodnog zakonskog rešenja isključuje određeni krug lica koji svoju funkciju vrše u organu upravljanja privrednog društva koje je organ javne vlasti. Vršiti se izmena naziva Agencije za borbu protiv korupcije u Agenciju za sprečavanje korupcije.

Agencija za sprečavanje korupcije

Zakonodavac predviđa novine u izboru i radu organa Agencije, koje čine direktor i Veće Agencije, pri čemu se u prvi plan stavljaju uslovi za izbor direktora. Postupak javnog konkursa je predviđen u nekoliko koraka. Komisija za izbor direktora Agencije (telo koje formira Upravni odbor Pravosudne akademije) sprovodi trodelno testiranje. Rezultati se objavljuju javno, nakon čega kandidat ima rok od 3 dana da uloži prigovor Žalbenoj komisiji. Kada se okonča postupak po prigovoru, Komisija dostavlja rang listu ministarstvu nadležnom za poslove pravosuđa, a ministar potom donosi akt koji bliže uređuje sprovođenje konkursa. Ministar Narodnoj skupštini za izbor predlaže kandidate koji su ostvarili najmanje 80 bodova na testu.

Direktora bira Narodna skupština većinom glasova svih narodnih poslanika. Ukoliko nijedan kandidat ne ostvari 80 bodova, ili Narodna skupština odluči da ne izabere nijednog kandidata, konkurs se ponavlja u roku od 30 dana od dana odluke. Po isteku mandata direktora, konkurs raspisuje ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa (u daljem tekstu Ministarstvo pravde), čime se ovaj postupak izuzima iz nadležnosti Odbora Agencije, što je to ranije bio slučaj. Zamenika direktora direktor bira na javnom konkursu u roku od 15 dana nakon stupanja na javnu funkciju. U slučaju prestanka javne funkcije direktora, Narodna skupština predlaže vršioca dužnosti dok se ne izabere novi direktor. Kada je reč o plati direktora ona se usklađuje sa visinom plate sudije Ustavnog suda, a plata zamenika iznosi 70% visine plate direktora.

Veće Agencije nasleđuje Odbor i zadržava pravo odlučivanja o žalbama na odluke direktora, nadzire njegov rad i prati njegovo imovinsko stanje. Umesto ranijih 9, broj članova ovog tela je smanjen na 5, a njihov mandat sa 4 produžen na 5 godina. Opšti uslovi za izbor članova Veća, kao i u ranijem zakonu, preciziraju obrazovanje, radno iskustvo, neosuđivanost i da član nije stranačka ličnost. Po istom principu kao i kod izbora direktora sprovodi se konkurs na kom se biraju članovi Veća, gde člana Veća na predlog ministra pravosuđa bira Narodna skupština. Za razliku od testiranja direktora, test za članove veća sastoji se iz dva dela. Organi koji sprovode testiranje, odlučivanje po prigovorima i zahtev za 80 bodova na testu, kao i razrešenje i prestanak mandata člana Veća uređeni su kao i kod direktora. Plata člana veća odgovara visini plate određene za prvu grupu položaja.

Stručne i druge poslove Agencije obavlja Služba Agencije kojom rukovodi direktor. Agencija podnosi inicijative za donošenje propisa i daje mišljenja na nacрте zakona radi otklanjanja rizika od korupcije i usklađivanja sa međunarodnim dokumentima.

Na obrazložen zahtev Agencije, organ javne vlasti je u obavezi da omogućiti pristup bazama koje vodi, kao i da dostavi sva tražena dokumenta i informacije kojima raspolaže, ukoliko direktan uvid u bazu nije moguć. Organi javne vlasti i druga lica koja vrše javna ovlašćenja se moraju odazvati na poziv Agencije radi utvrđivanja činjenica u postupku pred Agencijom.

Agencija podnosi izveštaj o svom godišnjem radu Narodnoj skupštini najkasnije do 31. marta tekuće godine za prethodnu godinu. Takođe, podnosi izveštaje i o sprovođenju strateških dokumenata.

Sukob interesa

Osnovna pravila o obavljanju javne funkcije ostaju nepromenjena, dok se preciznije definiše sukob interesa i privatnog interesa. Predviđeno je da javni funkcioner obaveštava Agenciju prilikom stupanja na dužnost i tokom vršenja javne funkcije, najkasnije u roku od pet dana, o sumnji u postojanje sukoba interesa koji on ili sa njim povezano lice ima, o čemu se Agencija izjašnjava u roku od 15 dana. Po službenoj dužnosti Agencija pokreće postupak u kome odlučuje o postojanju sukoba interesa, u roku od dve godine od dana saznanja.

Nespojivost poslova sa vršenjem javne funkcije

Izdvajanjem ove materije u zasebno poglavlje Zakona, fokus je stavljen na vršenje javne funkcije i na poslove koji su sa njom nespojivi. Javni funkcioner je dužan da Agenciju u roku od 15 dana obavesti o stupanju na javnu funkciju, dok Agencija postupa u roku od najviše 60 dana. Ovim zakonskim rešenjem funkcioner nastavlja da obavlja drugi posao ili delatnost ukoliko ga Agencija ne obavesti u roku od 30 dana od dana prijema obaveštenja.

Propisana je zabrana javnom funkcioneru da daje savetodavna mišljenja u vezi sa javnom funkcijom na kojoj se nalazi.

Javni funkcioner ne sme biti član udruženja ukoliko to članstvo dovodi do pristrasnosti u vršenju javne funkcije. Za razliku od prethodnog zakonskog rešenja, funkcija u organu strukovnog udruženja nije izričito izuzeta od primene ove odredbe. Važno je napomenuti da odredba koja se odnosi na članstvo i funkciju u političkom subjektu ostaje ista kao i u prethodnom zakonu i da se ne unese nikakve izmene. Ovo je ujedno i jedina odredba kojom se na neki način definiše funkcionerska kampanja.

Javni funkcioner je dužan da u roku od 30 dana od dana izbora prenese svoje upravljačko pravo na drugo lice, a da o tome u roku od 15 dana obavesti privredno društvo i Agenciju. Izvesna odstupanja u prenošenju postoje ukoliko upravljačka prava predstavljaju 3% udela ili akcija, te u ovom smislu nije došlo do promena u odnosu na prethodni zakon. Obavezna je prijava učešća u postupku javne nabavke ili postupku zaključivanja ugovora sa organom javne vlasti u kojima funkcioner ili član njegove porodice imaju udeo od 20%, uz obavezu prijave 2 godine nakon prestanka javne funkcije. Rok za obaveštavanje Agencije je produžen na 15 dana u odnosu na prethodno zakonsko rešenje koje je bilo 3 dana.

Po zahtevu, Agencija odlučuje o ograničenju posle prestanka javne funkcije u roku od 30 dana.

Kumulacija javnih funkcija

Kumulacija javnih funkcija je takođe izdvojena u zasebno poglavlje, pri čemu zakonska rešenja nisu promenjena, osim roka u kom javni funkcioner obaveštava Agenciju o drugoj funkciji ili članstvu, koji je produžen na 8 dana. Agencija odlučuje u roku od 15 dana, o čemu obaveštava funkcionera.

Pokloni

Poklon se prvi put definiše ovim Zakonom, i obuhvata stvar, pravo ili uslugu koje su date ili učinje-

ne bez odgovarajuće naknade, odnosno korist ili pogodnost učinjene javnom funkcioneru ili članu porodice. Odredba koja definiše primanje poklona u vezi sa javnom funkcijom se proširuje i na članove porodice funkcionera. Protokolarni i prigodni pokloni javni funkcioner sme da primi, oni se vode kao javna svojina uz obavezu njihove predaje u roku od 8 dana organu javne vlasti gde je na funkciji. Javni funkcioner i članovi njegove porodice mogu zadržati prigodne i protokolarni poklone ukoliko iznos ne prelazi 10% od prosečne mesečne zarade u Republici Srbiji, što je dvostruko veća vrednost u poređenju sa prethodnim zakonskim rešenjem. O poklonima se vodi javna evidencija, čiju kopiju organ javne vlasti dostavlja Agenciji.

Prijavljivanje imovine i prihoda

Organ javne vlasti je dužan da u roku od 15 dana obavesti Agenciju po stupanju i prestanku javne funkcije. Agencija vodi Registar javnih funkcionera, proverava potpunost i blagovremenost tih podataka i objavljuje je na svojoj internet stranici. Javni funkcioner je dužan da redovno obaveštava Agenciju o svojoj imovini i imovini svojih članova porodice, u roku od 30 dana od stupanja na javnu funkciju, kao i u prethodnom Zakonu. U slučaju bitne promene u pogledu uvećanja imovine (u iznosu većem od prosečne godišnje zarade) ili promene njene strukture, postoji obaveza vanrednog prijavljivanja imovina i prihoda. Zakonodavac, pored odbornika i članova opštinskog i gradskog veća, isključuje i članove opštinskih i gradskih veća, članove opštinskih i gradskih izbornih komisija, članove organa javnih preduzeća, privrednih društava, ustanova i drugih organizacija čiji je osnivač ili član opština, grad ili gradska opština od obaveze podnošenja izveštaja o poreklu imovine i prihoda. Međutim, Agencija može da traži izveštaj od ovih javnih funkcionera. Sadržina izveštaja je precizirana, uz obavezno navođenje imovine u zemlji i inostranstvu. Na osnovu ovih izveštaja Agencija vodi Registar imovine i prihoda javnih funkcionera. Većina podataka koji se navode u izveštaju su javno dostupni, a oni koji nisu koriste se samo u postupku povodom povrede ovog zakona i dostavljaju se nadležnim organima. Ukoliko Agencija prilikom provere imovine i prihoda utvrdi da postoji nesaglasnost poziva funkcionera da se u roku od 15 dana izjasni o razlozima. Međutim ako funkcioner prikriva stvarnu vrednost, Agencija se može obratiti povezanim licima da joj dostave podatke o javnom funkcioneru u roku od 30 dana.

Postupak u kome se odlučuje o postojanju povrede ovog zakona

Agencija u slučaju povrede ovog zakona postupa po službenoj dužnosti i izriče mere. Javni funkcioner ima rok od 15 dana za izjašnjenje o pokrenutom postupku. Odluke u postupku izriče direktor, protiv koje se može izjaviti žalba Veću Agencije u roku od 15 dana. Odluka Veća je konačna i protiv nje se može pokrenuti upravni spor. Vrste mera koja Agencija izriče su mera opomene i mera razrešenja sa javne funkcije. Izuzetno funkcionerima izabranim direktno od strane građana može se izreći mera javnog objavljivanja odluke o povredi ovog zakona. Organ javne vlasti u roku od 60 dana obavestava Agenciju o preduzetim merama na osnovu konačne odluke. U slučaju postojanja osnovane sumnje da je izvršeno krivično delo koje se goni po službenoj dužnosti ili prekršaj ili povreda dužnosti iz radnog odnosa Agencija podnosi krivičnu prijavu, zahtev za pokretanje prekršajnog postupka ili disciplinskog postupka nadležnom organu.

Postupanje po predstavkama

Predstavka je pismeno obraćanje fizičkog ili pravnog lica Agenciji u kome se iznose činjenice koje ukazuju na postojanje sumnje na korupciju. Novinu predstavlja mogućnost slanja anonimnih predstavljanja građana, uz davanje roka od 15 dana podnosiocu da dopuni i ispravi eventualne nepravilnosti. Agencija komunicira sa organom javne vlasti radi utvrđivanja postojanja korupcije i dostavlja preporuke i rokove za postupanje, a organ u roku od 30 dana obavestava Agenciju o preduzetim

merama. Ukoliko se utvrdi da je izvršeno krivično delo, prekršaj ili povreda dužnosti iz radnog odnosa Agencija podnosi krivičnu prijavu, zahtev za pokretanje prekršajnog ili disciplinskog postupka nadležnom organu. Agencija uvek obaveštava podnosioca o ishodu postupka.

Jačanje integriteta

U oblasti preventivnog delovanja Agencije, uređeni su planovi integriteta i njihova sadržina. Oni sadrže procese i preventivne mere kojima se otklanjaju rizici od korupcije. Zakon predviđa obavezu svim organima vlasti na svim nivoima da sprovedu planove integriteta, o čemu sastavljaju izveštaje.

Evidencije

Evidencije koje Agencija vodi su Registar javnih funkcionera, Registar imovine i prihoda javnih funkcionera, Evidencija pravnih lica u kojima funkcioner ili član porodice imaju udeo ili akcije više od 20% kao i Katalog poklona, a Zakon predviđa postupak njihovog vođenja.

Kaznene odredbe

Zakon predviđa krivično delo neprijavlivanje imovine ili davanje lažnih podataka o imovini, kao i prekršaje u vezi sa povredom Zakona o sprečavanju korupcije.

Prelazne i završne odredbe i stupanje na snagu

Ovim Zakonom se predviđaju rokovi za donošenje podzakonskih propisa. Zakon stupa na snagu 8. dana od objavljivanja u Službenom glasniku a počinje da se primenjuje 1. septembra 2020. godine, osim članova koji se odnose na broj, izbor i mandat članova Veća.

ZAKON O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O GLAVNOM GRADU

Razlog za donošenje ovog Zakona je njegovo usklađivanje sa sledećim propisima: Zakonom o izmenama i dopunama Zakona o lokalnoj samoupravi, Zakonom o izmenama i dopunama Zakona o planiranju i izgradnji, Zakonom o javnoj svojini, Zakonom o stanovanju i održavanju zgrada, Zakonom o smanjenju rizika od katastrofa i upravljanju vanrednim situacijama, Zakonom o visokom obrazovanju i Zakonom o zaposlenima u autonomnim pokrajinama i jedinicama lokalne samouprave.

Pored toga, smatrajući da posebnost Beograda kao jedinice lokalne samouprave i posebne teritorijalne jedinice nije dosledno sprovedena postojećim Zakonom, donose se izmene i dopune. Ova nedoslednost se namerava ispraviti utvrđivanjem većeg broja nadležnosti grada u odnosu na ostale jedinice lokalne samouprave, kao i preciziranjem određenih poslova. Cilj koji se namerava postići je efikasnije i kvalitetnije obavljanje poslova grada u skladu sa razvijenim kapacitetima.

Zakon predviđa da radi obezbeđivanja uslova za uređivanje, upotrebu, unapređenje i zaštitu građevinskog zemljišta, grad Beograd osniva javno preduzeće. U odnosu na raniju odbredbu, Zakonska odredba ne predviđa namenu prihoda po osnovu naknade za uređivanje građevinskog zemljišta, kao ni da ta sredstva pripadaju preduzeću.

Zakon precizira da imovinom grada samostalno raspolažu organi grada, u skladu sa zakonom, ali statutom grada i drugim aktima grada, koji ranije nisu bili obuhvaćeni ovom odredbom.

Zakon izričito predviđa koja dobra; komunalne mreže; nepokretne, pokretne stvari i imovinska prava; stvari; kulturna dobra se nalaze u javnoj svojini grada, dok predviđa da Statut grada reguliše javnu svojinu gradske opštine na pokretnim i nepokretnim stvarima neophodnim za rad njenih organa i organizacija. Javna preduzeća koja osniva grad imovinom grada upravljaju i raspolažu u skladu sa propisima.

Predviđeno je da gradska opština ima svoj pečat. 7 gradskih opština dobijaju mogućnost da osnuju javno komunalno preduzeće uz prethodnu saglasnost Skupštine grada, u skladu sa Statutom, kojim se određuje organ gradske opštine koji vrši prava osnivača. Ukida se odredba po kojoj grad može da ukine postojeću gradsku opštinu i njeno područje pripoji drugim.

Nadležnosti grada Beograda su izmenjene u sledećem smislu:

1. Izmenjena je odredba koja predviđa da grad vrši inspekcijski nadzor u oblasti vodoprivrede, obezbeđivanje uslova i načina postavljanja plovni objekata, izdavanje odgovarajućih odobrenja i vršenje nadzora i proširuje nadležnost grada u ovoj oblasti na određivanje delova obale za izgradnju hidrotehničkih objekata, privezišta za čamce u skladu sa zakonom.

2. Upravlja javnim putevima (umesto opštinskim), na teritoriji grada, ulice više nisu izričito navedene; pored autoputa, državni putevi izuzeti iz nadležnosti (upravlja JP koje osniva Republika), grad osniva JP koje upravlja javnim putevima (ranije državnim putevima koji su u nadležnosti grada).

3. Dodato je da obrazovanje i organizovanje poslova komunalne policije vrši u skladu sa zakonom koji je uređuje, a kod zaštite od požara u skladu sa zakonom kojim se vrši protivpožarna zaštita

4. Zakon predviđa nove nadležnosti koje obuhvataju:

- Predviđanje statutom grada prava i obaveza opština na njegovoj teritoriji u vezi sa rizikom od katastrofa i vanrednim situacijama u skladu sa zakonom
- Odlučivanje o nazivima ulica, trgova i naseljenih mesta uz saglasnost ministarstva lokalne samouprave i u skladu sa statutom i propisima
- Uslove i postupak koji se tiče građevinskog zemljišta i nepokretnosti u svojini grada u skladu sa zakonom
- Uslove zaštite i upravljanja zelenim površinama i njihove obnove i vođenje podataka
- Imenovanje i razrešenje direktora javnih ustanova u oblasti dečje zaštite čiji je osnivač
- Manifestacije od značaja za grad i njihovo sprovođenje
- Projekte podsticanja nataliteta
- Kontrolu namenskog korišćenja sredstava iz budžeta za reprezentativna udruženja iz oblasti kulture
- Vrstu robe i ugostiteljske usluge u privremenim objektima na teritoriji grada
- Uslove obavljanje trgovine na malo pokretnih stvari
- Poslove u vezi sa domaćim i egzotičnim životinjama, uslove za njihovo držanje, izvođenje kućnih ljubimaca na zelene površine
- Upravljanje komunalnim otpadom i odlaganje

- Plan prevencije stvaranja otpada od plastičnih kesa i njegovo sprovođenje
- Protivgradnu zaštitu i poljočuvarska služba
- Građevinske dozvole za izgradnju i druge akte u objedinjenoj proceduri u skladu sa zakonom
- Poljoprivrednu inspekciju u delu primene mera koje propisuje u vezi sa korišćenjem poljoprivrednog zemljišta u skladu sa planom koji donosi grad i zakonom
- Postupak eksproprijacije u skladu sa zakonom
- Organizaciju i obavljanje javnog prevoza putnika na teritoriji grada
- Staranje o održivom razvoju stanovanja u skladu sa zakonom.

Kod poslova koji se odnose na građevinske dozvole, poljoprivrednu inspekciju i postupak eksproprijacije, Statutom se određuje podela nadležnosti između grada i gradskih opština. Ako je opština nadležna – grad je drugostepeni organ.

Skupština grada

Proširuju se ovlašćenja Skupštine grada na donošenje prostornih planova (ranije samo urbanistički), a davanje mišljenja se ograničava samo na republički prostorni plan (ne više i regionalni). Broj radnih tela Skupštine grada, njihov izbor, prava i dužnosti njihovih članova određuje se u skladu sa Poslovníkom o radu Skupštine grada (ranije Statutom grada).

Stručna sprema sekretara Skupštine grada je šire postavljena na studije iz oblasti pravnih nauka umesto ranijeg pravnog fakulteta.

Novinu predstavlja ovlašćenje grada da obrazuje komisiju za planove u skladu sa zakonom koji reguliše prostorno planiranje i izgradnju objekata. Ukoliko urbanističke planove donosi gradska opština, ona obrazuje komisiju, čija se trećina imenuje na predlog skupštine grada, dok se za sva njena dokumenta pribavlja saglasnost komisije za planove Skupštine grad posle javnog uvida u skladu sa zakonom.

Izvršni organi

Gradsko veće – izuzima se iz njegove nadležnosti odlučivanje u drugom stepenu upravnog postupka organizacija u oblasti sporta osim ukoliko zakon predvidi drugačije. Takođe, odlučuje o žalbama podnetim na rešenja koja donosi komunalna policija. Proširuju se nadležnosti Gradskog veća na druge poslove koji su u skladu sa zakonom (u odnosu na ranije limitativno postavljeno određenje).

Ukinuta je vremenski određena učestalost obaveze gradonačelnika i Gradskog veća da izveštavaju Skupštinu grada o izvršenju akata Skupštine (ranije predviđeno najmanje dva puta godišnje).

Gradska uprava – Stepem obrazovanja koje se zahteva za načelnika Gradske uprave je iz naučne pravne oblasti, a za načelnika uprave za pojedine oblasti odgovarajuća naučna oblast, uz preciziran stepen obrazovanja, ispit, i radno iskustvo.

Ukoliko je, u skladu sa zakonom, Gradska uprava organizovana kao jedinstven organ, postavljaju se zamenici načelnika Gradske uprave – sekretari sekretarijata, koji zamenjuju načelnika u slučajevima njegove sprečenosti.

Načelnik uprave više za svoj i rad Gradske uprave ne odgovara Skupštini grada, već Gradskom veću u skladu sa propisima.

Statutom se predviđa postavljanje pomoćnika gradonačelnika za druge oblasti, osim ekonomskog

razvoja koja je u nadležnosti gradskog menadžera, ukupno njih do 5. Zakon, međutim, više izričito ne predviđa postavljanje gradskog arhitekta. Dodatne poslove iz svojih oblasti koje pomoćnici vrše to čine po nalogu gradonačelnika (za razliku od ranijeg rešenja u skladu sa kojim su ovi poslovi bili predviđeni aktom o organizaciji Gradske uprave).

Načelnik više nije nadležan za donošenje akta o unutrašnjem uređenju i sistematizaciji Gradske uprave, dok Zakon sada predviđa da se organizacija i sistematizacija radnih mesta u Gradskoj upravi određuje objedinjenim pravilnikom o organizaciji i sistematizaciji mesta.

Proširuje se nadležnost Gradske uprave u obavljanju upravnog nadzora i na izdavanje prekršajnog naloga, umesto ranije mandatne kazne.

Mesna samouprava

Zakon propisuje uslove za obrazovanje i ukidanje mesne zajednice ili drugog oblika mesne samouprave.

Aktom o osnivanju mesne zajednice, u skladu sa Statutom utvrđuju se poslovi, organi i organizacija rada mesne zajednice, odlučivanje, izbor saveta i drugih organa, dok osnovni predstavnički organ građana na području MZ – bira Skupština gradske opštine na čijem području se mesna zajednica obrazuje a na predlog zbora građana i to u Zakonom predviđenom postupku* (videti napomenu na kraju teksta). Savet bira svog predsednika.

Zaštitnik građana grada Beograda je zamenjen lokalnim ombudsmanom i predviđena njegova nezavisnost i samostalnost u odlučivanju. Lokalni ombudsman može imati do 4 zamenika, a njihove nadležnosti i ovlašćenja se uređuju Statutom.

Zakon predviđa odredbe zakona koje prestaju da važe njegovim usvajanjem, predviđa obavezu usklađivanja statuta, pribavljanje mišljenja ministarstvu nadležnom za lokalnu samoupravu u vezi sa njim, kao i rokove, ali i vršenje poljoprivredne inspekcije do njenog uspostavljanja u skladu sa zakonom.

Stupanje na snagu

Zakon stupa na snagu 8. dana od objavljivanja.

Napomena

*Izmene i dopune Zakona o lokalnoj samoupravi od 20.6.2018. u članu predviđaju izmenu Zakona o lokalnoj samoupravi koji se, između ostalog, odnosi na pravila i postupak za izbor, odnosno obrazovanje saveta mesne zajednice na teritoriji grada Beograda, predviđajući da će se utvrđivati zakonom kojim se uređuje položaj glavnog grada. Zakon o lokalnoj samoupravi (samostalne odredbe Zakona o izmenama i dopunama Zakona o lokalnoj samoupravi) takođe predviđa da će se odredbe koje se odnose na izbore/obrazovanje saveta mesne zajednice na teritoriji grada Beograda do donošenja zakona kojim se uređuje položaj glavnog grada primenjivati odredbe Zakona o lokalnoj samoupravi koje su bile na snazi do donošenja zakona o glavnom gradu. Ranije rešenje Zakona o lokalnoj samoupravi nije predviđalo drugačije rešavanje pravila i postupaka za obrazovanje saveta mesnih zajednica u glavnom gradu od ostalih mesnih zajednica u državi.

OTVORENI PARLAMENT^{.rs}

O vama se radi.

